

Абонаментътъ
въ прѣдплатѣ:
За 3 мѣсеца 1.50 л.
" 6 " 3 — "
" година 6. — "

За въ странство се прибавятъ:
2 лева и 50 ст.

ИЗЛИЗА ПОСЪКА СРѢДА.

Неисплатени писма не се прие-
матъ. Ръкописи се връщатъ на
рамоски на автора.

Единъ брой 10 стот.

Всичко се адресира до ре-
дакцията въ гр. Варна.

НАРОДНА

САМОЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА НАРОДНИТЪ ИНТЕРЕСИ.

всичко за народа и всичко чрезъ народа

Обявленията се прие-
матъ по слѣдующитѣ
цѣни:

50 стот. на редъ
" " " "
" " " "
" " " "
за първъ до 10 стот. на
всѣки слѣдующъ.
За обявления на Слѣд. Пристави
се плаща по 5 стот. на дума
за първъ пътъ и по 2 стот.
за всѣки слѣдующъ.

Единъ брой 10 стот.

Adresse:

Rédaction „Narodna Samo-
zashchita“, à Varna (Bulgarie.)

РЕДАКЦИЯТА НА „НАРОДНА САМОЗАЩИТА“ ВИСОКО ПРОТЕСТИРА ПРОТИВЪ ПРОИЗВОЛА НА
МИНИСТРЪ **ВЕЛИЧКОВА** ЗА БЕЗПРИЧИННОТО ОТСТРАНЕНИЕ ОТЪ ДЛЪЖНОСТЪ НА ВАР-
НЕНСКИТЪ УЧИТЕЛИ: **Н. СТОЙНОВЪ** — ПРЕДСѢДАТЕЛЪ И **Н. СЛАВЕВЪ** — СЕКРЕТАРЪ
НА ВАРНЕНСКОТО ОКОЛИЙСКО УЧИТЕЛСКО ДРУЖЕСТВО

Редакцията моли всички, които сж
заявили, че желаятъ да получаватъ вѣстника
и че въ кратко врѣме ще внесжтъ абонамен-
та си, да побързатъ съ внасенieto.

Да се прочете.

Съ настоящето си, честь имаме да извѣстимъ на
почитаемата Варненска публика, че отъ днесъ отваря-
ме въ г. Варна на Мусалата — възлѣжнѣто на Ст. Х.
Еврейскъ магазинъ съ добри швейни дрѣ-
зи, фатели, трика и чорапи изработени въ мѣстнитѣ
Габровски фабрики и молимъ сжщата публика да ни
почете съ покупкитѣ си.

Варна, 29 Мартъ 1895 год.

Съ почитание:
Георги К. Спасичевъ и Синове.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Г-нъ Н. Стойновъ, учителъ при тукаш-
нитѣ народни основни училища, на 3 ий А-
прилъ, вторий денъ на Великденъ, слѣдъ от-
пускъ на черква ще държи рѣчь въ залата
„Съединение“. Прѣдмѣта ще бѣде **Народното
Просвѣщение**.

Умоляватъ се почитаемиѣ граждани и
гражданки, интересующи се по прѣдмѣта, да
присѣствуватъ.

БЛАГОДАРНОСТЪ.

Фамилията на съвсѣмъ неочаквано почи-
нлия **Емануилъ Карамфиловичъ**,
изражава сърдечната си благодарностъ на вси-
чки ония, които сж придружавали до гроба
ковчегъ съ смъртнитѣ останки на покойния,
а особено на г. Иванъ Радевъ, който въ
знакъ на приятелство въспѣлъ благодарнѣль-
та на почивлия.

Варна, 29 й Мартъ 1895 г.

Княжескиятъ въпросъ — кой и какъвъ да
бѣде княза ни — е у насъ въпросъ на раздора.
Той е фундамента на оная фиктивна борба,
която фалшивитѣ политикани водятъ у насъ.
Той е фундамента на оная експлоатация и
игривостъ съ политическото положение на о-
течеството ни, съ които си служатъ всички
тѣ партизански и партизанствующи партии
у насъ, които иматъ само жаждата за властъ
и глѣдатъ да се докопатъ до нея. Какъ глѣ

даме ний на тоя въпросъ, стана ясно отъ из-
лѣзлитѣ до сега броеве на „Народна Самоза-
щита“. Но мнозина още наши приятели и не
приятели ни задаватъ, за обяснение, въпроса:
какъ глѣдате вий на княза и какъ може да
се разрѣши княжескиятъ въпросъ у насъ? Като
въ отговоръ на тоя въпросъ, ще кажемъ, че
княза, за насъ, е една юридическа личностъ,
избрана отъ Народъ, на която той плаща, за
да го управлява (или по-точно: да управлява
негово съгласие) и турена, отъ мѣждународ-
нитѣ трактати така, че безъ съгласието на
Външнитѣ Велики Държави българскиятъ князъ
не е законенъ князъ на България. Това е ю-
ридическата страна на княжескиятъ въпросъ и
юридическото глѣдище върхъ княза. Така по-
глѣднато на днешното положение на княза у
насъ, може се каза, че ний имаме князъ,
който за мѣждународнитѣ ни поне работи да
има смисълъ и значение. Но фактически ра-
ботата стои друго-яче: общественно полити-
ческото и историческо моралното състояние
на нашето отечество (право или криво, по-
трѣбно или непотрѣбно) е извикало въ нашия
държавенъ животъ нуждата отъ единъ вър-
ховенъ управителъ — монархъ. Тая нужда се
удовлетворява (справедливо нравствено или
не) съ избиранieto фактически на единъ князъ
и за такъвъ нашия Народъ е избралъ сега
царствующий князъ Фердинанда. Той е не-
утвърденъ отъ Великитѣ сили и за Россия,
напр., която ясно се исказва, въ България
има едно безкняжие. Но тъй ли е за насъ?
Фактическото князуване на Фердинанда не-
може да се отрече отъ никого: той (криво,
лѣво, законно или незаконно за никого) изпъл-
нява високитѣ функции на високото си по-
ложение, което, ако цѣлий народъ не му е далъ,
дала му го е една силна частъ отъ тоя на-
родъ, която е преудолжала на всичко, което е
било противъ неговото избиране. Турена
една личностъ, обаче, на единъ прѣстолъ, тя
пуца корени и се заздравява. Така става и
съ нашия княжески домъ. Противъ тая лич-
ностъ може да се опълчи само Народъ съ
справедливи искания, за справедливи реформи
и прогресъ. Противъ княза трѣбва да бѣ-
дѣтъ и ще бѣдѣтъ всички само тогава (вънъ
разбира се, отъ епохата въ която князетѣ и
царетѣ нече иматъ мѣсто), когато той по не-
достойнство и неспособностъ заема прѣстола.
когато масъта има нужда да дава въ ръцѣтъ
нѣкому, когато тоя князъ е инертенъ и ко-
гато тоя като е противъ всѣки прогресъ и всѣ-
какви реформи ще се яви като една прѣчка

на общественото и политическо развитие.
Разбира се, че князетѣ всѣкога сж единъ то-
варъ, който трѣбва да се снесе отъ гърба на
Народа, защото, ако тѣ искатъ благото на
Отечеството, тѣ трѣбва да се демократизи-
ратъ (не разбира се чрезъ колимбрита, както
иска Цанковъ и чрезъ порусване, както иска
Ризовъ и Бендеревъ, а чрезъ сливането на
своята личностъ въ простотата на живѣяние-
то, отношенията и пр. съ тия на общата масса);
но тѣ сж да признаемъ,
князетѣ се явяватъ като дѣятелностъ, често
пакти неизбежна и необходима. Така глѣдаме
и ний на нашия князъ: него сж донесли въ
България технически сложени, неизблеми, об-
стоятелства и тѣ го крѣпятъ и ще го крѣ-
пятъ до тогава, до като тия които имъ се
прогивопоставятъ сж по слаби. Щръбчъ, кня-
зетѣ ни ще трѣбва да стои и ще стои въ
България до тогава, до каго има една сила,
кояго го държи, а тая сила спорѣдъ Обще-
ствениѣ науки и парламентаризма, е едно
большинство отъ Народъ. До тогава прочее,
спорѣдъ насъ, единъ млада, честна и добра
интелигенция неможе да бѣде противъ княза,
ако тя да н-може да бѣде и за него. Въ това
отношение има едно срѣднѣо положение. И
ний рѣшаваме княжескиятъ въпросъ по слѣду-
ющий начинъ: 1) Нека да прѣстанемъ да экс-
плоатираме съ тоя въпросъ. Т. е. нека прѣ-
станеме да се домогваме до помощитѣ отъ
външнитѣ държави за да можеме да се до-
могнемъ до властъта или да я задържимъ,
та, заедно съ това, да прѣстанеме да искаме
и това щото княза ни да бѣде руссофилъ
(защото русскиятъ царъ помага намъ) или ав-
строфилъ (защото Австрия помага намъ); 2)
Нека сметеме, че князъ Фердинандъ е дѣй-
ствително князъ на България, че той, щомъ
ний сме го признали за князъ, нече се нуж-
дае отъ никое друго признание (ако, разбира
се ний се държимъ искрено и честно, и не
се подкопаваме, и не лажеме и него и себе
си и чуждитѣ държави за това); и 3) нека
тогава да заработи кой както ще: ония, които
сж за консолидиранieto му, нека работятъ
чрезъ законни срѣдства за това; а ония, които
сж за уничтожение на княжеското положение,
да се заловятъ за дѣятелностъ законна и про-
гресивна и да изработятъ епохата за без-
княжие, да я докаратъ даже още сега, ако
може. Това е то нашето разбиране и разрѣ-
шение на княжескиятъ въпросъ. Но така ли е
за другитѣ? Съвършено не. За консервати-
ритѣ и съединиститѣ княжескиятъ въпросъ е
конфузия на противоположнитѣ русска и ав-

стрийска политики, за да могат Стоиловъ и Величковъ да удържатъ властта въ ржцѣтъ си; за Стамболиститѣ княжески въпросъ е: царскиятъ дворецъ да стане онзи фокусъ, отъ гдѣто австрийското око да бди надъ всичко, да управлява всичко, отъ гдѣто да се командова на всичко така, щото Австрия да може да смуче свободно млѣкото на млѣчната крава България, която да е при това свързана за рогата си съ австрийски въжа и да се води на всѣкадѣ отъ „ле-ля Австрия“ (както *Прогрессъ* я нарича); за Цанковиститѣ и русина Ризова, княжески въпросъ е: порусеването и на княза и на българитѣ и свършена работа; обръщане на България въ русска губерния. Както се види: нашитѣ политиканствующие партии, кога се питатъ кой да ни бжде княза, търсятъ да отговарятъ по рано на въпроса: на кой царъ той трѣбва да служи? И, ако княза служи на тѣхний царъ (вънъ отъ България, разбира се) и тѣ го аресватъ, служи ли на другия или на самия народъ, прѣйдома му и князъ и всичко! Такъво е безхарактерното положение на нашитѣ политиканствующие партии. Но ний мислимъ, че искреннитѣ и честни хора ще се съгласятъ съ нашитѣ по-горни разсждения и заключения и заедно съ насъ ще приематъ, че най-корректната политика по княжески въпросъ ще бжде тая: да се признае фактическото князуване на Фердинанда и да се не експлоатира съ неговото положение. Исканията на нѣкои хора да се покрѣстятъ той, да се преизберятъ, или абдикиралъ не сж нищо друго освѣнъ политически шашърмалѣци.

Окръжна телеграма.

До Прѣдсѣдателитѣ на Околийскитѣ Учителски Дружества, копия: в. в. „Учителски Другаръ“ и „Надѣжда“.

Учителскитѣ искания може да прѣдставлява гдѣ и да било само депутация, избрана отъ учителски конгресъ, който единъ може да опрѣдѣли тия искания. Агитирайте за незимание участие въ изборъ на 9-а Априлъ. На 25-а Мартъ ще имаме съботъ. Ще дѣлимъ рѣшението. Сторете същото.

Прѣдсѣдателъ (на Варненското Учителско Окол. Дружество): Н. Стойновъ.

Едно отъ най-сериознитѣ и интересни движения у насъ, съ което се занимава и всичкий ни печатъ напоследѣтъ, е, безъ съмнение, учителското движение. Учителитѣ слѣдъ много опитвания да се подѣматъ на висотата на положението си въ материално, общественно и политическо отношение, днесъ сж се заели съ трѣскава дѣятелностъ за постигнатието на тоя завѣтенъ идеалъ. Да се здружатъ и сѣлѣтъ за да могатъ да дѣйствуватъ съ сила и значение, да подобрятъ материалното си положение и самото училищно дѣло, да се турятъ въ положение да запазятъ и упражняватъ своитѣ политически и общественни свободи и права—това сж задачитѣ, които, много естествено и сполучливо, си задаватъ днесъ учителитѣ привърженици на *здружаванитѣ*. Противъ това движение, обаче, което иде *отдолу*, се противопоставя едно друго, което иде *отгорѣ*. Това второ течение иде отъ Министерството на Народното Просвѣщение—иде отъ г. Величкова и влече слѣдъ себе си всичката съединителска *сволочь*, която слѣпо слѣдва министра си и която отъ учителски въпросъ (заедно съ министра си) иска да направи политика. Ний нѣма да расправяме тука за упрѣкитѣ, които партизанитѣ на Величкова хвърлятъ противъ учителското движение, като го отдаватъ на распалени мозѣци, на неудовлетворени страсти, на ниско политиканствующане и пр., ще обърнемъ вниманието на читателитѣ си, само върху повѣдението на Величкова спрямо това движение и на срѣдствата, съ които той се мѣчи да му погрѣчи, да го отклони, да го усоеи. Педагогическо правило е, че, когато искашъ дѣтето ти да не прави нѣкои работи, трѣбва да му отвлѣчешъ вниманието. Нашиятъ поетъ министръ, влобенъ въ сърдцето си и нисѣкъ по чувствата си крайно властолюбивъ и амбициозенъ, неможа да глѣда хладнокрѣвно, какъ изъ подъ шумата, гнилака—*отдолу* се повдига бѣлото кокиче на пролѣтъта, неможа да търпи тия „своеволия“ на учителитѣ и намисли да постѣпи по горното педагогическо правило. На 19-а Февруарий тая година (късно слѣдъ захващане движението), той се явява на докладъ прѣдъ княза и слѣдъ като му е поплакалъ надъ гроба на българското просвѣщение, молилъ го е за утвърждение на единъ „Правилникъ за висшій учебенъ свѣтъ при министерството на Народното Просвѣщение“, който Княза е и утвърдилъ. Спорѣдъ тоя *Правилникъ* (чл. 1) „за основното изучаване и обсъждане на всички въпроси относящи се до урѣдбата и подобреніето на учебното дѣло, при Министерството на Нар. Просвѣщение, се учрѣдява: а) *Висши учебни свѣтъ* и б) *Постояненъ учебенъ комитетъ*. Свѣтъ (чл. 2) се състои: 1) отъ Министра на Нар. Просвѣщение за Прѣдсѣдателъ; 2) 5 ред. професори отъ Висшето уч.; 3) 7 ред. учители отъ гимназитѣ — държавни и общински; 4) 3 учители-педагози; 5) 2 учители отъ духовнитѣ училища; 6) двама земледѣлчески учители; 7) 7 основни учители и 8) 10 лица назначени отъ Министра на Нар. Просвѣщение—всичко лица 37. На тоя Свѣтъ Величковъ възлага грижата да обсъжда разни законопроекти, правилници и прѣдложения, които той ще му прѣдлага, да се произнася по програмитѣ и методитѣ на обучението и да *искава* мнѣние за нововведения и прѣобразования. Този Свѣтъ върви въ всичко по командата на Министра. Той ще се комплектува чрѣзъ избиране отъ учителитѣ по двама прѣдставители отъ всѣка гимназия, отъ всѣко специално училище и отъ всѣки административенъ окръгъ (за основнитѣ и класни (?) училища), плусъ 3 професора на В. Уч. отъ всѣки факултетъ по единъ, министра и 10 други лица избрани и назначени отъ Величкова. Както се види отъ Правилника, слѣдѣкато си избиратъ училищнитѣ „кандидати“ министра ще *назначава* отъ тѣхъ членове на свѣтъ тѣзи, които си иска. Ясно е отъ всичко това, че г. Величковъ иска съ своя Правилникъ само да заблуждава свѣтъ. При такъво назначение на членоветѣ на свѣтъ, нѣма нужда за избори които ще бждѣтъ само праздношетание, гъзобояджилжкъ, игривость. И дѣйствително, като се земе въ внимание че, 5-тѣ професори, 14-тѣ учители отъ гимназитѣ и специалнитѣ училища, плусъ министра и 10-тѣ му назначени лица, а всичко 30 души—ще бждѣтъ всѣкога (или поне едно болшинство) съ министра, ясно е че единъ такъвъ свѣтъ неможе да бжде нищо друго освѣнъ раздоръ. 7-тѣхъ членове на основнитѣ учители нѣма да иматъ никакво значение за рѣшенията, а толкозъ повече за туй защото отъ всичкитѣ избрани отъ административнитѣ окръжни кандидати Величковъ ще си избира и назначава когото ще. А, разбира се, въ стадо овцѣ непременно ще се намѣри мърша, която Величковъ и ще прѣдпочете. По този начинъ на мисленіе излиза, че съ Величковий Правилникъ и Свѣтъ ще се постигне толкозъ подобреніе, въ учебното дѣло, колкото и отъ самия Величковъ; че лошото положение на народния учителъ ще се подобри толкова, колкото ще го подобри и самъ Величковъ; излиза, че съ тоя Правилникъ и Свѣтъ нищо отъ онова, което искатъ народнитѣ учители неще се достигне. Ето защо праздна работа спорѣдъ насъ, е да ставатъ каквито и да сж избори за нѣкакви „кандидати“, отъ които Величковъ ще назначи членове на свѣтъ. Спорѣдъ насъ, учителитѣ отъ основнитѣ училища, ще направятъ добръ, ако на 9-й Априлъ не зематъ участие въ изборитѣ назначени за да забъркатъ само правилний ходъ на хубавото учителско движение, единственното само, отъ което основнитѣ учители ще могатъ да откачатъ каквито и да сж подобренія въ своето положение и учебното дѣло. Би трѣбвало да се знае и строго да се пазятъ правилото, че основнитѣ учители сами ще си помогнатъ. Външнитѣ обѣщания, до като не сж помогнали

нѣщо, трѣбва да се считатъ за шашърми. Ний мислимъ, че, както сж работитѣ у насъ, думитѣ ни скоро ще се оправдаятъ и за всѣкиго ще стане ясна като бѣлъ денъ комедията, която Величковъ иска да играе. Той упрѣкава основнитѣ учители, че отъ учителското дѣло правятъ партизанство. Но, възможно е да ни прости Величковъ, гдѣто ще му кажемъ, че именно той прави така. Народнитѣ учители, спорѣдъ насъ, не трѣбва да се стрѣскаатъ и спиратъ прѣдъ нищо. Тѣ трѣбва да върватъ и да се облѣгатъ на себе си. Нека се продължава наченатото движение; нека се работи въ тая смисълъ насолдаряване и здружаване, въ каквато се е работило до сега; нека се работи за урѣжданіето и свикванието на единъ конгресъ отъ учители. И конгреса, който ще се състои отъ основни учители, които добръ познаватъ положението на своитѣ другари, ще рѣши многото и важни въпроси по положението на учителя и учебното дѣло. Отъ такъвъ само конгресъ народнитѣ учители могатъ да откачатъ справедливото разрѣшение на задачата, която тѣ си турятъ съ здружаваніето. Остане ли на *назначенитѣ* да се произнасятъ за тѣхната сждба: горко имъ! Но назначенитѣ могатъ да бждѣтъ добри и полѣзни и безъ да бждѣтъ избрани. Пѣкъ защо ли е тоя дуализмъ: хемъ *изборъ*, хемъ *назначаваніе*! Допжити обстоятелствено.

Голитѣ обѣщания отъ-горѣ

и дѣйствителността.

По поводъ окръжното писмо на Г-нъ М-ра на Просвѣщението.

(Продължение отъ брой 6).

Ний бѣхме казали по-прѣди това, което народната философия на хиляди пѣти повтаря, че *приятеля, истинския приятелъ, се познава въ нужда*.

Сега на реда иде да опрѣдѣлимъ:

Има ли учителя, вето изобщо, нѣкои, особени, неудовлетворени нужди; ако има такива, кои сж тѣ, до колко сж тѣ налѣжащи, и какво удовлетворение заявяватъ; а слѣдъ туй, какво попечение, каква загриженостъ проявява отъ своя страна Министерството по това. Тогава вече лесно ще можемъ установи факта, до колко и днешния Министръ на Народното просвѣщение е, както всички до сега министри по същото вѣдомство, дѣйствителенъ „приятелъ“ на учителитѣ и искрененъ доброжелателъ на Българското народно просвѣщение; и до колко сж слѣдователно искрени и дѣйствително надѣждни многообѣщающитѣ щедри изявления на Г-нъ Величкова въ неговото прословуто „Окръжно“, що хуроръ произвѣде у тънко впечатлителнитѣ мовѣци и extra — прочувствителнитѣ сърдца на симпатичнитѣ натури около „Прогрессъ“ и „Черно-Море“.

Прочее, кои сж главнитѣ и съществени

(II) Нужди на Българския народенъ учителъ,

„комуто толкова много се дължи за народното ни и политическо възраждане“ и които Г-нъ Величковъ съ необикновено тържество обѣща да удовлетворява при всѣки случай на проявяване? Кои сж тия нужди, и съществуватъ ли тѣ реално, за които този грѣшникъ тѣй колънопрѣклонно, почти робопѣно, молѣ и тропѣ на желѣзнитѣ врата прѣдъ „атовскитѣ“ и „интелигентни“ камари? Кои сж тѣ тѣй налѣжащи, види се, нужди, отъ името на които се поднасяхъ дѣлги и прѣдѣлги умолителни прошения съ по хиляди подписи отъ тѣзи бѣдни просѣщи, сжщински безпомощни сираци, които напусто чакахъ да се повърнатъ библейскитѣ врѣмена, кога манната падала отъ горѣ? и въ кои главни категории се свеждатъ тѣ?

Отговаряме:

Първо, **чисто материални.**

Ходи едно странно мнение, макаръ като исклучение, че учителя нѣмало що толкова да се жалова за материалното си положение. Парично, казватъ, учителитѣ не сж толкова за оплакване, колкото умствено и морално.

Това е едно погръщно мнение. За насъ безспорната истина е, че:

Положението на народния основенъ учителъ у България е еднакво за оплакване материално, морално и умствено.

И въ тритъ тия отношения той се намира на едно чувствително ниско равнище. Но важното е, че послѣднитѣ двѣ категории сж въ известна степенъ резултати отъ лошото материално положение: *Гладния стомахъ не може да мисли.*

Че материалното положение на нашия народенъ учителъ е твърдѣ незавидно, даже плачевно, че народний учителъ е най-ошепранъ и служителъ у насъ, то е, слѣдъ всичко що е писано по това, една утвърдена вече истина. За пейно подкрѣпление азъ ще цитирамъ тукъ вѣколко изказани върху въпроса мнения, които навѣрно не ще повдигнатъ отъ нигдѣ споръ противъ себе си.

Да дадемъ първомъ думата на самитѣ учители.

„Не е било време, когато ний, българскитѣ народни учители, да сме били поставени горѣ-долу на добро мѣсто на държавната трапеза, на която сж наредени и другитѣ държавни и общественни служители, макаръ и по-малко полезни отъ насъ. Ние се изтощаваме отъ работа; губимъ здравето си по бордеитѣ, въ които злата сѣдба е опрѣдѣлила да обучаваме и възпитаваме младежта; насъ третиратъ, като най-послѣднитѣ между всичкитѣ служители, никой освѣнъ насъ не търпи гладъ, студъ, оскърбления и пр. и никой освѣнъ насъ не получава по на 4-5 мѣсеца и тази ничтожна сума, която ни се дава за да не умремъ. Въ никоя друга страна на образования свѣтъ народнитѣ учители не сж тъй жестоко онеправдани, както у насъ. Ето вече шестнадесетъ години какъ сме освободени и живѣемъ конституционенъ животъ, въ който периодъ сж засѣдали седемъ народни събрания и това е осмо, въ които сж създадени много закони и закончета, съ които се подобри положението на всички други, освѣнъ на народнитѣ учители. И сегашнитѣ народни избраници, на сѣдбата на българския народъ, никакъ не правятъ никакво внимание на нациитѣ просби“. (Изъ Писмото на народнитѣ учители отъ Кюстендилската околия)

„Мнозина учители днесъ, за присмѣхъ служатъ за 300 лева плата, по-ничтожна и отъ тая на говѣдаря, често неисплащана въ продължение на нѣколко години. Много училища днесъ малко се различаватъ отъ общинскитѣ хамбари, четири стени безъ таванъ, проворци безъ стѣкла, всичко потънжло въ прахъ, отъ гдѣто учащитѣ се (ами учащиги?) не рѣдко излизатъ съ разстроено до живота здравие. Естествено е, че това мизерно тревожно положение на учителя не може да не се отрази най-пагубно върху неговия духъ, енергия и характеръ. Много възпитатели, пълни съ най-свѣжи сили и благи чувства, за да обезпечатъ насжщия хлѣбъ сж се принуждавали да се домогватъ до най-нискитѣ срѣдства и свършено да изгубятъ своя възпитателски образъ, човѣшкото си достоинство“. Съ тѣзи думи въ „Прошение“ отправахъ мнѣлата ѳсенъ на 7 Ноември 1894 год. чирпанскитѣ колеги, слѣдъ това прѣдизвикани гревисти, своитѣ настоятелни молби до Господина Прѣдсѣдателя на *глухото* VIII Обикновенно Народно Събрание, което бѣше дошло, слѣдъ единъ тирански режимъ, да разсѣсти смѣткитѣ на прѣжнитѣ разбойници, да оневини невиннитѣ и онеправданитѣ, да възмезди страдалцитѣ, да удовлетвори оскърбенитѣ и да накаже прѣстѣпницитѣ! Горко горко намъ! Всичко се свърши както се желя и обща . . . (!) Ликуй народе, и ти учителю народний!

* * *

Събранието, което на 19 Мартъ тая година бѣше свикано отъ Софийскитѣ граждани, съ цѣлъ: да размислятъ какви мѣрки трѣбва да се взематъ за повдигането на нашата индустрия и занаяти и за запазването имъ отъ чуждестранната конкуренция, се е състояло и е било многолюдно. Това показва,

че нашето общество се интересува особено отъ своето поминъчно положение. На това събрание, обаче, се е искавало релесно само едно мнѣние за разрѣшение на горний въпросъ — а именно: подканването и приучването на всички наши хора, особено интеллигентитѣ, като се захване отъ министритѣ, които да дадели примѣръ, да употребяватъ за домашнитѣ си потреби само мѣстни произведения, като се приучатъ всички да „уважаваатъ и почитатъ своето трѣбѣ чуждото“. Това мнѣние може да се нарече мнѣнието на „шалка“, защото както се види повечето отъ присѣтствующитѣ, като сж разсѣждавали за подобренето на нашата индустрия и занаяти, имали сж прѣдъ видъ повечето обѣкло. Това мнѣние не е ново. „Шалка“ всѣкога е била много отъ нашитѣ политико-економисти, които сж се заемали съ теоритическото и практическото разрѣшение на горний въпросъ. Но ний ще кажемъ за сега, че „шалка“ не е расковничето, което прѣдъ горний въпросъ; ще притуримъ при туй и това, че нашата индустрия ще се развие у насъ само тогава, когато дадемъ мѣсто на капитала (дошълъ той отъ гдѣто и да е), че нашитѣ сили ще се запазятъ само тогава, когато ги економисваме, като намалимъ разходитѣ на държавата си въ всички отношения, гдѣто паритѣ се харчатъ безполезно и за фикции, че занаятитѣ ни ще се подобрятъ не тогава, когато задължимъ нравствено или даже съ законъ, юридически съгражданитѣ, интеллигенцията, масата да купуватъ и употребяватъ мѣстни прѣдмѣти (произведения), а когато снабдимъ тия занаяти съ ония познания, орѣдия и срѣдства, които ще бѣдѣтъ въ състояние да изваждатъ такива произведения, които ще удовлетворяватъ социалнитѣ и жизненни потребности (прави или криви, сжщественни или несжщественни) които които епохата налага, иска и че на-послѣ конкуренцията, която западъ упражнява надъ нашитѣ произведения неможе по никой другъ начинъ да се отбие освѣнъ пакъ чрѣвъ конкуренцията въ свършенството на трудътъ, на производството, на индустриалнитѣ и други занаятчийски произведения, плюсъ намалението на цѣнитѣ на производенията. Заради туй, спорѣдъ насъ за повдигането на индустрията и занаятитѣ, за отстраняването конкуренцията, никакъвъ въпросъ за „шалка“ за бѣклици, за чутури, за паници, за стомни, за бѣкли, за сламеници, за царвули и пр. не трѣба и да става. Повдигането на нашата индустрия и занаяти и отстраняването на западната конкуренция, сж въпроса политическо-економическо-обществени. Тѣ иматъ само едно органическо рационално разрѣшение: бережливостъ, пестение и правилно прилагане и харчение на физическо-економическитѣ народни сили, които сж ядката на живота, които се развиватъ и даватъ възможностъ да се противопостави едно общество на експлоататорщината, на конкуренцията на друго. Тия въпроси не се разрѣшаватъ съ никакви заповѣдателни (императивни) и забранителни (прохибитивни) законоположения. Тѣхенъ фундаментъ, освѣнъ туй неможе да бѣде нѣкое „нравствено задължение“ на което иматъ въра нѣкои отъ събравшитѣ се на 19-й Мартъ въ София. Никакви нравствени задължения не управляватъ органическитѣ интереси на обществото, органическитѣ нужди на човѣчеството. Ако бѣхме тъй наивни, като Евреитѣ, въ старо време, ний щѣхъ ме да отчакаме манна отъ молитвитѣ си. Онуи, което не трѣбва да се забравя е това, че и тамъ гдѣто ний виждаме нѣкакъвъ пробѣскъ на нравственностъ, това е органическо проявление на природата, и чисто физическата природа на човѣка; та, ако това е така, ний вѣрваме, че ония, които се самооболцаватъ да вѣрватъ въ нѣкакво нравствено задължение отъ страна на министритѣ, интеллигенцията и масата — да купуватъ и продаватъ (както искатъ и русенскитѣ търговци) само български произведения за народнитѣ си потребности или щесе видятъ еднажъ непослушани отъ никого, или пъкъ слѣдъ като поугаснатъ чувствата на шовинизма, който за кѣсо време, възможно е, да

имъ донесе послѣдователи; тѣ ще останатъ разочаровани въ падѣждитѣ си и сами послѣдователи на идеята си.

Нашата индустрия, въ кратце казано, ще може да се развие: 1) ако държавата помогне на нашитѣ работници (индустриалци) да намѣрятъ въ Европа евтинъ кредитъ и, въ началото се устроятъ фабрики на здружени работници по всички фабрични промишленности, които съставляватъ прѣдмѣтъ на първа необходимостъ, 2) като се доставятъ на държавни срѣдства или подъ гаранцията на държавата осъвършенствувани орѣдия за развитието занаяти, които има да се повдигатъ и пакъ на здружени работници занаятчи и 3) като се дадѣтъ на нашитѣ здружени (пѣколко наедно) земледѣлци и скотовѣдци ония познания и орѣдия (пакъ чрѣвъ държавна гаранция), кои сж потребни, за да могатъ се произвѣжда най-добри ония сурови материали, които страната ни ражда. По този начинъ: хубавитѣ мѣстни сурови материали, хубавата и свършенна работа, ще може да повдигне нашата индустрия и занаяти и ще може, попе въ отечеството ни да издържа конкуренцията. Не стане ли това: ако щемъ въ вротинце да се облѣчемъ и главата си пепелъ да посяпимъ, ако щемъ на най-безмѣлвни нравственни машини де се обърнемъ, пакъ ни индустрия, ни занаяти ще се повдигнатъ, ни конкуренцията на запада ще се отблъсне. Прочее, здружаване на работницитѣ, въ които е емагазиниранъ трудътъ, оползотворение и приложение въ работа въ производения на индустрията и занаятитѣ чрѣвъ машини и знания — ето ключътъ, който ще отвори — разрѣши горний въпросъ. Ний вѣрваме, че двѣтѣ „практическата“ и „теоретическата“ комиссии, които събранието въ София е патоварило да разрѣши горний въпросъ, не ще призебрѣгне тия ни забѣлѣжки. За сега, прочее, толкова. Ако стане нужда ще кажемъ повече. Не ще пропуснемъ да отбѣлѣжимъ, че факта извършенъ на 19 Мартъ е знаменителенъ и неговитѣ инициатори заслужаватъ нашитѣ уважения. Инициативата съ свикването на многолюдното събрание достига високата си цѣлъ. Ний ще чакаме и комиссиитѣ да постигнатъ свѣитѣ. Желателно е обаче за успѣхъ въ дѣлото, назначенитѣ комиссии да дѣйствуватъ далечъ отъ влиянието на каквото и което и да е министерство. Желателно е общата мислъ за повдигане на нашата индустрия и занаяти да се тури, освѣнъ това, и на основата на общата солидарностъ мѣжду трудящитѣ се (на началата на чисто работническитѣ здружавания). Не се ли забрави и игнорира това, дойде ли и държавата (т. е. ний всички, защото всички съставляваме държавата) на помощъ — мисълта, що се е зародила, ще произрастне и ще се реализира. Итъкъ и тая тѣй хубава мислъ ще е начало на една комедия, която по-зорно ще се разиграе.

ВЪЗВАНІЕ

КЪМЪ НАРОДНИТѢ УЧИТЕЛИ И УЧИТЕЛКИ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Почитаеми колеги

Ето пакъ ний се обрачае къмъ васъ за да искаме настойчиво вашия присѣдиненъ гласъ. Ний бързаме, защото времната ежедневно ни озадачаватъ все повече и повече съ общи начинания, касающа се до бѣдѣжността на развитието на просвѣщението въ България. За резултатитѣ на учебното дѣло въ бѣдѣще отговаря мнѣлото и отговорността за това лѣжи повече на Народний учителъ отъ колкото на всѣкой другъ, който прямо или косвенно е влиялъ при развитието на просвѣщението у насъ. Ето защо ще кажемъ, че взаимнитѣ ни поучения при каквито и да е мѣроприятия, трѣбва да бѣдѣтъ слѣдствие на съвѣщателния гласъ на всичкитѣ народни учители и слѣдователно, тогава всѣка грѣшка, сторена отъ всички учители е грѣшка не на тоя или оня, а е грѣшка на времето, несъзнателна, а като такава, тя е оправдана отъ потомството. Нашитѣ лични интереси, като народни учители, още сж тѣсно, нераздѣлно-сѣдинени съ интереситѣ на учеб-

ното дѣло, това не единъ път и не само отъ насъ е казано; че всички постѣпки, правени отъ кого и да е, за реорганизирането на просвѣщението сж равносилно отразяватъ въ такава или овакава смисълъ и върху интереситѣ частно на народний учителъ; и че всѣка обща мѣрка, взета отъ наша страна, относително постигнатието цѣлитѣ на нашитѣ сдружаванья, трѣбва да бѣде резултатъ на мнѣнието на всички учителски дружества. Ето какъ и гдѣ е мѣстото на нашитѣ скромни взаимни поучения, ето смисълътъ и начинътъ за проявлението на нашата солидарностъ!

Слѣдъ първитѣ, испратени до васъ възвания, ний бързаеме да отправимъ къмъ васъ и друго и се обрачаеме не само къмъ народния учителъ единично и не специално за туй, че ний, като най-напрѣднѣло въ умствено отношение съсловие, трѣбва да съзнаемъ необходимостта и възможността отъ съставянето на една солидарна учителска организация; не за туй, че трѣбва да се съзнае отъ всѣкой учителъ силното могѣщество на една солидно сплотена съзнателна организация и нейното рѣшително влияние върху вървежа на нѣщата и учебното дѣло въ България — не, защото съставенитѣ до сега учителски дружества, тѣхното число и качество сж най-краснорѣчиво докательство за това съзнание. Ний се обрачаеме и насочваме думитѣ си, другари и другарки, къмъ всички организирани и неорганизираны учителски сили за правяние **постѣпки**, легални дѣйствия, съгласно цѣлитѣ и срѣдствата на нашитѣ организации, и, нека ни бѣде позволено да го кажемъ, това е наша втора постѣпка въ тая смисълъ. Слѣдъ протеста ни относително отнемание на нашитѣ, по право отъ конституцията и по длѣжностъ, като учители на обществото, права; слѣдъ този отъ голѣма важностъ въпросъ, който трѣбва да се подемъ едногласно отъ всички съставени учителски дружества, намъ се испрѣчва и другий въпросъ, който по своята важностъ не сѣди доло отъ първия. И той е слѣдующий:

Какво положение трѣбва да държатъ народнитѣ учители спрямо „Висшій Учебенъ Съвѣтъ“ и да ли трѣбва народнитѣ учители да взематъ участие на 9 й Априлъ за избиранieto му? И такъвъ въпросъ да си поставимъ и да искаме разрѣшението му е много естествено, той не трѣбва да стрѣска никого, той е своеврѣмененъ и слѣдователно, като такъвъ той иска, спорѣдъ своето съдържание, скоро и обмислено рѣшение.

Съставенитѣ до сега 34 околийски учителски дружества размѣнихъ обмислено мислитѣ си и всички дойдохъ фатално до това справедливо заключение, че подобрѣнието на учебното дѣло въобще, както и това на народний учителъ, не трѣбва да се очаква „отъ горѣ“, нито отъ „страни“, а трѣбва да става „отъ доло“, отъ инициативата, главно, на народнитѣ учители, отъ тѣхното съвземане. Такова едно заключение е логично и цѣлѣсообразно, то, отъ своя страна, прѣдполага, че на силата на противодѣйствието при извѣстни нововведения, трѣбва да се противопостави сила, тамъ, гдѣто изисква защитата на интереситѣ на учебното дѣло.

Ако, въ настоящемъ, прѣдъ насъ се испрѣчва въпроса за вземане общи мѣрки за повдигане просвѣщението у насъ и съвмѣстно съ това въпроси, зададени „отъ горѣ“ за съставянето на единъ „Висшъ учебенъ съвѣтъ“ (гл. Дър. Вѣстникъ отъ 14-й и 15-й Мартъ), който е облѣченъ съ властѣта да произнесе една присѣда на бѣждѣщитѣ реформи въ просвѣщението, изработени отъ засѣдающитѣ въ София Комиссии сега, пита се, да ли могатъ, — даже да допустнемъ, че реформитѣ сж въ положителенъ смисълъ, — да се удовлетвори сегашнитѣ искания на основното училище? Ако, даже допустнемъ, че този „Висшъ учебенъ съвѣтъ“ се тѣй консолидира и имѣ или му се е удало възможността искрено да помисли върху прѣобразованията и съ голѣмъ интересъ и отъ всѣ сърдце да работи за тѣхъ, които по настоящемъ ги налага врѣмето, да ли е въ положение да съобрази и практически удовлетвори нуждитѣ на Народното Училище? За нуждитѣ на основното у-

чилище и за тѣхнитѣ обстоятелствени детали е повече отъ всѣкого компетентенъ народний учителъ. Въ единъ „Висшъ учебенъ съвѣтъ“, въ когото влизатъ и народнитѣ учители, за да се произнесатъ за прилагането на извѣстни реформи, които имъ се **прѣдставятъ**, не сж въ положение да се произнесатъ послѣднитѣ, като какви ще бѣждѣтъ тия реформи, безъ да се е притекло на помощъ еднодушнитѣ рѣшения на народнитѣ учители. Не сме противъ едно прѣдставителство, което да прѣдставлява исканията на народнитѣ учители тамъ, гдѣто потрѣбва, ний сме и ще сме **за** всички реформи, които би се направили, ако тѣ създаватъ и усилватъ прогресивния ходъ на развитието на просвѣщението, но това прѣдставителство, трѣбва **дѣйствително** да прѣдставлява исканията на народното просвѣщение въ дневно врѣме: да притежава по възможности пълномощието на всички народни учители въ княжеството при дѣйствията си. Ето важността и мѣсто на учителски конгресъ. А какво прѣдставлява отъ себе си той „Висшъ учебенъ съвѣтъ“? Взелъ ли е и ще вземе ли мнѣнието и съгласието на Народнитѣ учители въ България, до колкото тѣ участвуватъ въ този „Висшъ учебенъ съвѣтъ“? На тия въпроси отговаря съставътъ на сѣщия „Висшъ учебенъ съвѣтъ“ и неговото избирание, а качеството на състава му пѣкъ зависи най-много отъ начина на избиранieto. Ний, учителитѣ на Варненското Околийско Учителско дружество, сме твърдо убѣдени, че само единъ общъ, на народнитѣ учители, конгресъ въ България може да опрѣдѣли, да искаже релѣфно степенѣта на положението на народното просвѣщение и да укаже на своеврѣменнитѣ и най-цѣлѣсообразнитѣ мѣрки за подобрѣние на просвѣщението и че само едно прѣдставителство на подобенъ учителски конгресъ, на товарено съ специалната, добръ изучена миссия, може да удовлетвори желанията и нуждитѣ на основното училище специално. Въ противенъ случай, ний ще повторимъ пакъ колелото на опититѣ въ тая смисълъ, както ставаше прѣди, когато се искажѣ частнитѣ или на отдѣлни учителски събори, мнѣния, които мнѣния, ще забѣлѣжимъ, исказани по такъвъ начинъ, не сж запазени отъ възможността да се комбиниратъ несправедливо, защото сж многочислени и непрѣменно различни.

Прочие, едно прѣдставителство, каквото ни налага „Висшъ учебенъ съвѣтъ“, отъ 7 души народни учители мѣжду 38 гласа, **вземени** отъ Г-нъ Министра на Народното просвѣщение отъ избранитѣ 44 учители изъ 22 административни окрѣга и които, забѣлѣжете добръ, могатъ **формално** да прѣдставляватъ максимумъ 7 административни окрѣга, не сж въ положение да искажатъ нуждитѣ на основното училище, нѣматъ физическа възможностъ; че рѣшенията на този „висшъ учебенъ съвѣтъ“, прѣди, или безъ вземане подъ внимание рѣшенията на единъ конгресъ на народнитѣ учители, — ако този съвѣтъ направи извѣстни подобрѣния — е единъ палиативъ и слѣдствие на това естествено, едно временно уталожване на духоветѣ стрѣмѣщи се енергически до помогнатъ при сегашнитѣ условия на просвѣщението у насъ; и че това вземане на 7 учители изъ мѣжду избранитѣ 44 народни учители потъмнява или противорѣчи на избиранieto на тия 44 души, работа която е съвършено е излишна, избиране на което смисълътъ се губи.

И тѣй, Ний членоветѣ на Варненското Околийско Учителско Дружество, събрани днесъ на 25 Мартъ, на общо извънрѣдно събрание приехме съ абсолютно болшинство, като гледаме на изборитѣ за съставянето на „висшъ учебенъ съвѣтъ“ тѣй: **да не се взема по никой начинъ участие въ изборитѣ на 9 Априлъ.**

Въ добавление, нека ни бѣде позволено да кажемъ, другари и другарки, че този „висшъ учебенъ съвѣтъ“ ще се състави, защото той може да се избере отъ колкото и да сж гласували учители и защото той е утвърденъ вече, но това не ни прече никакъ, да не вземаме участие въ изборитѣ. Ний по такъвъ само начинъ можемъ да махнемъ отговорността за непременно сторенитѣ грѣшки на

тоя „Висшъ учебенъ съвѣтъ“. Насъ, слѣдъ туй, може би ще ни хулятъ тия, които не имъ харесва това, ще ни клеймятъ и ругаятъ и даже може би, ще ни обвиняватъ въ партизанство, но ний искрено ще защищаваме интереситѣ на просвѣщението! Отъ насъ изискватъ времената толкосъ, колкото можемъ да сторимъ и ний веднѣжъ нагърбени да помогнемъ на просвѣщението, трѣбва да го защитимъ своеврѣменно.

Варна, 25 Мартъ 1895 г.

ОТЪ ВАРНЕНСКОТО ОКОЛИЙСКО УЧИТЕЛСКО ДРУЖЕСТВО.

Продължение по свѣденията върху учителското движение.

Бургазци въ испратеното намъ нѣзване до своитѣ колеги въ околията явяватъ, че се работи за основаване Околийско дружество и въ *Карнобадъ* и *Анхило*, които всички, заедно съ Айтосъ, ще иматъ за центръ градътъ Бургасъ.

Въ едно кратко по съдържателно възване до всички колеги въ отечеството и въ отговоръ на възванията отъ Кюстендилъ, Варна и Дръново, любящитѣ ни другари и другарки отъ Панагюрското Околийско учителско дружество канятъ за общъ съборъ прѣвъ ваканцията, въ София или другагдѣ, въ който да се изработи уставътъ на федерацията. Тѣ молятъ всички другарки и другари, които не сж се още организирали въ дружество, да сторятъ това часъ по скоро. *Това е нашата молба.*

Кулското Окол. учител. дружество ни праща своя адресиранъ до всички народни учители „Гласенъ отговоръ“ на Кюстендилскитѣ и Варненски учители, като заявява своята солидарностъ съ насъ.

Получихме „Възванието“ на Сливненскитѣ другари до коллегитѣ имъ въ околията, за основаване Околийско дружество. То е съ едно твърдѣ внушително съдържание, което заслужава вниманието на всѣки учителъ.

Въ събора ни на 25 Мартъ се получи и прочете прѣписъ отъ *Ръзложията* на *Ръзложкото* Окол. дружество „Въспитателъ“, *бѣ* новано минѣлата година, чрѣзъ която тѣ подаватъ братска рѣчка на всички сдружени учители. За солидарно дѣйствуване, като сж-цѣврѣменно молятъ неорганизиранитѣ още учители да прибѣрзватъ за послѣдване примѣра на сдруженитѣ си вече другари, при апелъ за общъ прѣвъ лѣтото конгресъ.

Дружеството на учителитѣ въ г. Руссе, за което бѣхме съобщили въ първи врѣмена, зима инициатива за основаване на едно Руссенско Околийско Учителско дружество. Твърдѣ закѣснѣхъ Руссеци, но: „по-добръ късно, отъ колкото никога“.

На 25-й се основало околийско дружество и въ Казанлъкъ.

Основало се Околийско дружество и въ г. Каломѣръ.

На 21 Мартъ се испрати отъ настоятелството на нашето дружество окрѣжна телеграмма (нѣкъдѣ—писмо) до г. г. Прѣдсѣдателитѣ на Околийскитѣ дружества, копие в. в. „Учителски Другаръ“ и „Надѣжда“, за да не се вима участие въ избора на 9 Априлъ, тѣй като инакъ дружеството би отстъпило отъ прѣначертаний си такътъ отъ една страна, отъ друга пѣкъ, асѣжъ тия избори нѣматъ смисълъ, тѣй както се опрѣдѣля да станатъ.

Текстътъ на кратката телеграмма не билъ достатъчно, нѣгдѣ никакъ, разбранъ отъ много мѣста, за което и получихме запитвания. „Възванието“, което вече испращаеме, нека служи на всички за възможното разяснение.

Съ други се лесно разбихахме, и ето нѣкои пристигнѣла вече отговори:

Отъ София:

„Софийскитѣ учители нѣма да взематъ участие въ изборитѣ на 9 Априлъ.

Прѣдсѣдатель: *Димитровъ.*

Отъ Кюстендилъ:

„Телеграммата Ви въодушеви настоятелството на дружеството „Въспитателъ“ въ Кю-

стендил Ний сме напълно съгласни. Вий ни заварихте тъкмо на въпроса, когато обмисляхме. Ний телеграфирахме до всички съществующи учит. дружества в България и 10 други градове, включително Пловдив. На 7 и 8 Април ще имаме събрание на цялото дружество.

Прѣдседателъ: *Ив. Смиленовъ.*

Отъ Разградъ, Централното Настоятелство е на същото мнѣние, за което ще свика общъ съборъ на 4 Априлъ.

По същото, отъ Бургавъ, г-нъ Страшимировъ, прѣдседателя по основалото се на 26-то Околийско дружество, телеграфически днесъ съобщава, че и тамъ мислятъ като насъ.

Гр. Варна, 26 Мартъ 1895 год.

Настоятелството

на Варн. Окол. Учит. Дружество

До Г-нъ „Старий Учителъ“ въ Черно-Море.

Първо ще Ви кажа, Господине, че ако не Ви нарѣкохъ името, и ако не давамъ тукъ Вашата твърдѣ интересна биография, пълна съ курьози, колкото жалки, толкова и комични, това не е отъ страхъ, че между мене и Васъ съществува известна официална зависимость.

Вий, Господине, посвѣтихте цѣли статии, една изъ друга по-дълги, на моя смѣтка и на смѣтка на Варненското Окол. Учит. дружество, интереситъ на което, имате смѣлостта да казвате, че Ви били мили. Колко удивително това! и колко е нахално! Вий мѣнь обсипахте, въ качеството ми прѣдседателъ на същото дружество, въ потоцъ хулителни слова, едни отъ други по-непристойни — извадихте ме като личностъ съ най-низки качества. Азъ не намирамъ нужда да се защитавамъ противъ Васъ по това. Обществото ме достатъчно познава. Но като мѣнь толковъ клеймите, що не пощадихте, о мизерний, поне достойнството на женитъ, които сж бошинство въ персонала на градскитъ членове? Понеже, като наричате мене — прѣдседателъ на дружеството — такъвъ или онакъвъ, то хиляди пѣти „идиоти“ и „донкихоти“ пѣкъ трѣба да сж членоветъ на дружеството, които въ своята удивителна споредъ Васъ морална вѣмощъ, съ абсолютното вишегласие (при тайно гласуване) ме избраха за Прѣдседателъ, като продължаватъ, въпрѣки вапитѣ непрѣстанни интриги и клѣветничества, въ „Черно-Море“, да иматъ въ мене същото довѣрие, съ което се ползувамъ отъ начало и до днесъ.

Азъ бихъ Ви открилъ, Господине, маската, що още Ви дава образъ на човѣкъ, бихъ Ви открилъ маската прѣдъ голѣмото общество (тукашното Ви познава и безъ моитѣ насочвания), подъ която би се явила една неочаквана грозота, която не би вдѣхвала нищо друго освѣнъ отвръщение. Но азъ, кой знае защо, цѣня още въ Васъ, може би по влиянието отъ бившето първо познанство, поне външната форма на съществото, понеже при видѣтъ, Вашата приотворно човѣшка фигура все ми прави впечатление и ме прави да съзираамъ подъ нея мнимото достоинство на човѣкъ, който вече не съществува.

Искренно Ви говоря, вървайте ме за това, азъ не можъ да Ви прѣзирамъ, когато всички Ви прѣзиратъ. Азъ Ви само съжалявамъ, вървайте, дълбоко Ви съжалявамъ. Защото Вий сте, както всичко на свѣта, *продуктъ на условия.* Сега Вий сте въ безисходенъ пѣтъ, Вашето положение е крайно лошо.

Вий ми лично казахте, че дружеството се *увѣкло.* Азъ Ви казахъ и пакъ Ви казвамъ: Въ пѣтя, въ който се увѣче, и дѣйствително се увлече, това е честъ и хвала за неговитѣ истински членове. Но и Вий се, Господине, *увлекосте;* ала това въ което се Вий увѣкохте, е всичко блямъ за Васъ.

Сами съзнавающа Вашето мизерно морално състояние, Вий постоянно сте се пуждали да си криете името. Не мислѣте, че съмъ противъ псевдонимитъ, противъ анонимитъ. Но Вашитѣ Ви носятъ *особенна услуга.* По едно врѣме се наричахъ „Прѣгледовъ“, прѣди нѣкое врѣме се назовахъ „Старъ Учителъ“, като Ви шибвахъ, пакъ си свихте о-

пашката и ужъ се изгубихте отъ сѣѣната — като щрауса въ пѣсѣка, кога го бедуинъ подгони. И все си оставаше онѣ *дьяволъ* — „*Ревизоръ*“, когото тѣй чудно въ *сѣѣство* умѣете да прѣставите. Азъ Ви се чудяхъ въ сѣѣната, — Вий бѣхте *тождество.*

Казвате, че съмъ ималъ идоли. Ако можъ да имамъ такива, тѣ сж свѣщенни: правдата и истината. Но В шитѣ сж кампази: — парата! За нея Вие сте свѣѣтъ продали. Доказателства ненужни.

Приятелѣ настоятелно молихъ, да Ви открия голъ какъ сте. Азъ не щеги удовлетворя. Тѣ ще ме укриватъ въ малодушие, несмѣлостъ. Нищъ. Тѣ искатъ отъ мене повече, отъ колкото можъ да сторѣ. Азъ Ви искрено жала ей защо не можъ да сторѣ това, при всичко че, слѣдъ толкова ругания врѣхъ моята въ нищо неопетнена до сега скромность, азъ имахъ милионъ пѣти право да сторѣ това.

Поправѣте се, ако това е възможно. Туй е послѣдната ми дума къмъ Васъ.

Варна, 24 Мартъ 1895 год.

Съ дълбоко съжаление:

Н. Стойновъ.

Р. С. — Днесъ, 27 Мартъ, мѣнь отстраняватъ отъ училището, като врѣдителенъ. Благодарѣ Ви, защото, като съ това причинявате една малка или голѣма неприятность на мене, Вий отъ друга страна пѣкъ тикате напрѣдъ дѣлото, прѣданността ми къмъ косто ме стори жертва на Вашитѣ безпримѣрни интриги и безсрамни подлости.

Сжщай

ВЪТРЕШНИ

Произволитъ на нашитѣ управляюща отъ день на день ставатъ все по-скандалиозни и по-скандализиозни. Министръ Величковъ, който е най-ниски измѣжду другаритъ си съединити, на 26 тогъ *Недѣля* — е работилъ. Но знаете ли какво? Занимавалъ се съ изчисляване на учителѣ Позоръ! Въ празниченъ день, *Недѣля* — *Врѣмница*, когато честнитъ хора правятъ благодѣяние и посвѣтватъ свободнитъ си минути за благотворителностьта, той написва телеграмма № 4006, съ която Прѣдседателя — Никола Стойновъ и Секретаря на Варненското Учителско Дружество — Никола Славовъ, се отстраняватъ отъ занимаемитъ имъ длѣжности, учители при Варненскитѣ Основни Училища. Позоръ! Тия двама учители, едни отъ най-примѣрнитъ — единъ за едно, другий за друго — се изгловатъ позорно, безъ грѣхъ, безъ причина изъ училищата. Огнѣма имъ се възможностьта да работятъ на просвѣтителното полъ и се хвърлятъ въ бездната! Види се, М-ръ Величковъ е искалъ да захване отъ главата: той отстранява Прѣдседателя и Секретаря на Варненското Околийско Дружество! Но знае ли, че той неще направи нищо на цѣлий учителски колосъ, който на длѣжъ и ширъ се простира изъ България?! Ний върваме, че всички до сега, здружени и нездружени, учители ще се застъпятъ за двамата си другари, за които нашата публистическа безпристрастность трѣба да е достатъчна гаранция, да ни повѣрватъ, че пострадалитъ имъ другари сж едни отъ най-честнитъ, най-чиститъ и най-енергичнитъ и смѣли натури. Ний мислимъ, че е врѣме, ако Величковъ не възвърне длѣжноститъ на двамата исклучени учители, *всичкиятъ учители въ България да протестираатъ противъ туй посѣгателство и да се обиятъ въ стачка.* Учителитъ ще надвинятъ министра, защото той е единъ, ако сж здружени! Прочее, въ началото на борбата бодрость, единство и смѣлостъ!

— Секретаря на Новоселскій Окол. Началникъ Д. Тоневъ, интерниранъ въ Стамболово врѣме като врѣденъ борецъ противъ тиранията, е оволюенъ отъ Варненскій Окр. Управителъ по морални съображения, а вмѣсто него пакъ по такива съображения, е назначенъ братовчедъ на г. Бобческій именуемъ *Бонкъ Василевъ.* Ще чакаме В. Поповъ и тричленната компания да се оправдаятъ за това, че тѣ не изчисляватъ врѣднитъ чиновничета! Ний ни най-малко не сме противъ Б. Василева, който, може би, е способенъ човѣкъ. Питаме: защо сждбата на най-честнитъ хора се тѣй тѣпчи отъ тоя управителъ? Въ положение сме да гарантираме министерството съ много данни, които говорятъ въ полза на изчисленитъ.

— Акцизний въпросъ, за урѣждането на който г. Стойловъ е заминалъ въ Виена, по свѣдѣнията на нѣкои инострани вѣстници, не е можълъ да бжде увѣренъ, вслѣдствие настояванието на Австро-Унгарската дипломация, която е искала разрѣшението на тоя въпросъ само тогава, когато българското правителство (забѣлжете: *българското правителство* а не *българскій народъ*) признае, че урѣждането на тоя въпросъ ще се достигне и ще бжде благоприятно за Австрия разрѣшенъ само тогава, когато този законъ се съвършено унищожи. На такъво мнѣние

сме и ний: въпроса за акциза за България, за Българскій Народъ само тогава ще бжде благоприятно разрѣшенъ, когато тоя законъ се унищожи, а въпроса за финансовитѣ реформи въ България, заради които тоя законъ е създаденъ, ще бжде само тогава разрѣшенъ, когато не се търсятъ икономичитѣ и реформитѣ въ видоизмѣненieto, замѣненieto единъ данѣкъ съ другъ, измѣненieto на данѣцитъ съ цѣлъ да ги запазимъ каквито си сж или да ги увѣличимъ, а когато унищожимъ много видове данѣци, като същеврѣменно скратимъ много расходи. Само отъ реформата въ войската ний можемъ да икономисаме най-малко 15 милиона. Нѣколко пѣти по толкова милиона нашата държава може да икономиса, като скрати разни други харчове. Така мислимъ ний и сме за унищожение на закона за акциза и безполѣзнитѣ държавни харчове. Спорѣдъ насъ една извънредна сессия на VIII Обик. Народно Събрание тая пролѣтъ е съвършено необходима Ний мислимъ, че за урѣждането на народнитѣ ни работи не трѣба да щадимъ трудъ. А да се чака врѣмето на сессията прѣвъ Октомврий — това е далече. Да се пондигне тоя въпросъ отъ пресата, ний мислимъ е врѣме. Съ насъ ще бжде и е по голѣмата частъ отъ обществото.

— Съ прискрѣбие прочетохъме въ вѣстницитѣ, че вторий курсъ на Юридически Факултетъ на Висшето училище въ София е закритъ. Причината за закриванieto на факултета, споредъ нѣкои вѣстници е била тая, че студентитъ отъ тоя факултетъ сж били съвършено незадоволени отъ прѣподаванието на професора *Каблешковъ.* Тѣ заявили категорически, че ще напустнатъ лекциитъ му поради неговата грубость. И вѣрни на заявлението си, не посѣщавали лекциитъ на тоя професоръ. Професорскій Съвѣтъ рѣшилъ да затвори факултета и Министръ (просвѣтений министръ) *Величковъ* потвърдилъ това рѣшение. За една бѣла се гори цѣлъ юрганъ. Това е безразсѣдство. Ний осждаме постѣпката на Професорскій Съвѣтъ, който за да запази недостойното повѣдение на колежата — професоръ изхвърля на улицата повече отъ 30 души млади сили, мѣжду които ще има поне петима съ много по голѣми достоинства и способности отъ грубия *Каблешковъ.* Но дваждъ и триждъ е по осждителна постѣпката на Министръ *Величковъ*, който именно въ тоя случай, трѣбваше да защити младитѣ студенти, като не утвърдише рѣшението на Проф. Съвѣтъ, а изчислеше *Каблешкови* и вземеше други мѣрки. Но кой може да отчака днесъ отъ *Величкова* управни, а отъ *Стоилова* — законность?

— На единъ писачъ отъ Варна въ 40 брой на г. *Величкови* „Прогрессъ“ много му се хоща, горкия, — знаемъ си го кой е, — да се узаконяло, щото *зачисляването и уволняването на основнитъ учители да става само отъ Министерството по прѣдложението на Инспекторитъ*, които, „като лица назначавани отъ правителството, ще вършатъ това, което имъ се пошущи отъ горѣ или отъ страна“. Ний знаемъ защо тѣй се ще на писача: По този лесенъ пѣтъ до сега сюрѣя Варненски учители бихъ били по негова кеѣфъ натирени по улицитѣ. Отговори му се въ 1 брой на „Учителски Другаръ“.

В. Миръ съобщава, че Софийскій Общинскій Съвѣтъ въ засѣданieto си на 11-и Мартъ тая год., е постановилъ да се даждъ биншия кметъ Д. Петковъ и архитекта Начевъ подъ сждъ, за гдѣто чрѣзъ умишленното си дѣйствие, по произвѣжданieto на търговетъ за водопроводнитѣ трѣби и направата на лѣвоветъ на Шарения мостъ, сж нанесли повече отъ 80,000 лева загуба на Общинската Касса. Ний върваме на възможностьта да е взето такъво рѣшение. Опазяваме се само отъ едно: да не би съ второ едно рѣшение, като се земе прѣдъ видъ, че Гр. Съвѣтъ не иска да безпокои Петкова, че иска да го остави на спокойствие и че нѣма защо да го прислѣдва, да постанови: отмѣнява постановлението си отъ 11 Мартъ както направи Стойловъ въ Виена съ Стамболова. Ще видимъ.

— Въ г. Видинъ е основано учителско дружество, което има за цѣлъ да събуди самодѣятелностьта на народний учителъ, който самъ да се загрижи за своето положение и това на учебното дѣло. Дѣятелностьта на това дружество била доста оживена. До сега сж се държали двѣ весма интересни скаски: първата отъ г. Учителя *Ил. Марковъ* на 5-и тогъ, „за жената“, а втората отъ г. учителя *Никола Ивановъ* на 12 тогъ „Стадиитъ на Културата“. Ний поздравяваме Видинскитѣ народни учители за просвѣтителната имъ дѣятелность. Имало, обаче, единъ учителъ, бившъ *Стамболовъ слуга* (ухо) — инспекторъ, който се подизавалъ въ в. „*Поборникъ*“ и всѣчески се старалъ, като „новъ слуга“ на Стоилова, да усости задачата на Дружеството. Съвѣтваме всички честни граждани, народни и държавни учители да накажатъ „новий слуга“ съ общото си призрѣние. Огъ насъ нека получи: *Позоръ!*

— Четохъме, че Видинскій Окр. Управителъ Загоровъ билъ замѣстенъ съ *Минка Радославовъ.* Извѣстятъ ни, че причинитъ на това замѣстване сж далечъ да бждатъ приписуемитъ се на г. Загорова упражнения на *Моралното влияние* и рушветчилжкъ. Работата била такава: г. Загоровъ помѣстилъ едно антрефиле въ демократическия на моралното влияние вѣстникъ „*Поборникъ*“, съ което нападналъ Подполковника *Христовъ* (командира на 3 п. Бдински Полкъ) за нѣкакви си „морални“ вандализми извършени на парахода „Германия“. Подполковника обявилъ *дуелъ* Загорову. Станалъ ли е тоя дуелъ, не знаемъ; но

фактът е, че и моралистите не се згаждат и че, на-
върно, Загоровъ трѣбва заради туй да е отстраненъ
отъ Видинъ. Подполковника е дѣсна ржка — да не
кажемъ опашка — на Р. Петрова!

— Пишѣтъ ни отъ Видинъ, че моралното влия-
ние малко по малко захваща да прониква, и въ
оградата на театралното дружество „Вида“. На по-
слѣдѣтъ за Прѣдсѣдателя на това дружество е билъ
избранъ единъ отъ моралистите, кмета на града Г.
Х. Йончевъ, който спорѣдъ писмото на писача не билъ
нищо друго освѣнъ едно прѣкрасно ручило на она
гайда (отъ двама трима безъ значение хора въ града),
която се надува *отгорѣ*. Това е съ цѣль да може мо-
ралното влияние на всѣкада да проникне, безъ да
се глѣда на ползитѣ, които трѣбва да се отчакватъ.
Гражданитѣ, интеллигентнитѣ граждани, въ тоя слу-
чай, не би трѣбвало да глѣдатъ хладнокрѣвно!

— В. Миръ брой 76 съобщава, че Софийскій
Общинскій Сѣвътъ е рѣшилъ да заведе нѣколко
граждански дѣла противъ бившия столиченъ кметъ
Д. Петковъ за нанесени на общината щети, а освѣнъ
туй, съгласно „закона за прислѣждане на незаконно
обогатенитѣ чиновници да се заставятъ Д. Петковъ
и А. Начевъ да дадатъ смѣтка за своето забогатява-
ние. Ний ще чакаме да чуемъ, че дѣла сѣ вече за-
ведени и че народнитѣ грабителѣ сѣ осѣдени да по-
върнатъ Народу туй, що сѣ му отнели.

— В. Миръ брой 77 съобщава, че отишлия въ
Виена едновременно поклонение Лобанову и Францъ
Иосифу нашъ президентъ министръ Стоиловъ, е билъ
приетъ на ауденция отъ Австро-Унгарскій монархъ
на 20-й Мартъ. Слѣдъ това поклонение вече и слѣдъ
отказването (или избѣгването) отъ страна на Ло-
банова да приеме Стоилова, ний неможемъ да се съ-
мняваме, че двуличната роля на премиера е изиграна
въ едната си страна и че той ще се завърне съ го-
лѣми надѣжди въ Австрия.

— Въ 76 и 77 броеве на Миръ е помѣстена ста-
тията „Нашето учебно дѣло“. Тя заслужава да се про-
чете, защото въ нея се прикаратъ тенденциитѣ за
материалното обезпечение на учителитѣ, за комплек-
туване на едно избрано учителско тѣло, за закри-
лата на учителитѣ отъ влиянието на централната и
общинска власт. До тука ний всичко съ улада проче-
тохмѣ. Не сме съгласни съ автора, обаче, по въ-
проса за политическото и общественно обезличаване
на учителя (да се не мѣсялъ въ никакви политически
и общественни работи), въ намаляване на училища-
та и ограничаване на материала, който се изучава въ
основнитѣ училища. По тия въпроси както и по въ-
проса за сливане гимназиитѣ и увеличаване клас-
советѣ, ний ще се повърнемъ скоро.

— Пишѣтъ ни отъ с. Коджа-Букъ, Алматийска
община, Бургаска околия, че на 12-й Февруарий т. г.,
селенитѣ на с. Коджа-Букъ се събрали на митингъ,
на който, като зимали въ съображение, че Алматий-
скій кметъ не зема въ внимание отправенитѣ му
отъ селенитѣ оплаквания за кражби и разбойниче-
ство, че общинскитѣ сѣвѣтници на Алматийската
община постоянно се гонятъ и избранитѣ отъ тѣх-
ното село двама сѣвѣтници за нищо не се допитватъ;
че кмета уволнилъ помощника си и намѣсто него (съ
приказъ № 4) е назначилъ неизбрано лице; че какъ-
то кмета така и помощникитѣ му сѣ невежи и не-
грамотни лица; че кмета самъ е распечаталъ кни-
гитѣ на бившия кметъ, запечатани на 5/VII/94 за да
се приглѣдатъ; че селото има повече отъ 110 къщи
и че слѣдователно може да състави отдѣлна община,
рѣшили: да се отдѣли с. Коджа-Букъ, като самостоя-
телна община. По поводъ на това рѣшение е ста-
налъ малъкъ скандалъ. Алматийскій кметъ е съста-
вилъ актъ, когото и испратилъ на Окол. Началникъ.
Тоя послѣдний испраща въ с. Коджа-Букъ на 5-й
Мартъ старшиятъ стражаръ Щерю Димитровъ да из-
върши дознание по скандала. Били привлечени като
обвиняеми Крале Ивановъ и Янко Козаревъ. Но отъ
распита нищо не се установило противъ тия лица,
които се смятали като подшрекатели, заради което
старшиятъ поиска да посѣти „полицейската“. Той
захваналъ сѣ псувни на жени, на майка и пр. и съ
заканвания и грубости. Но и това като му непомог-
нало — да накара хората да кажатъ онова, което не
е било, той захваща разслѣдването съ побой, какъ-
въто силно е нанесълъ на Петка Дойновъ и Янко
Киризовъ, които за това сѣ вече оплакали на Про-
курора. Но едно по ниско изтезание е извършилъ
тоя стражаръ, което надали се е случило другада.
Той хваща Димитръ Комитовъ, закарва го въ черко-
вата и го наказва да се прѣкрѣсти и да цѣлуе и-
коната, послѣ слага иконата на земята и го принуж-
дава, съ кални и обути крака, да настѣпи иконата,
въ знакъ на това, че се заклева въ името на Бога,
че ще каже право при распитването му и му ка-
залъ, че, ако не каже право, очитѣ му ще излѣзатъ
(ще испрѣстнатъ), веднага. Слѣдъ тога Димитръ Ко-
митовъ билъ заведенъ въ канцелярията на распитъ.
Този послѣдний сѣщо се е оплакалъ на прокурора.

Дописникътъ ни пита: „каково ли ще стане ад-
жеба, съ истезатора?“ Отговаряме: това което благо-
волни да направи съ него безпристрастната админи-
страция (ако има такъва) и безпристрастното право-
сѣдие, ако такъво сѣщо съществува. За всѣки слу-
чай ний осѣждаме побойника истезаторъ. Той е
заслужавалъ повече — изриване вънъ отъ селото;
за да се разбере що е народна самозащита. Но жал-
но, че често нашитѣ селени не знаятъ ни обязан-
ноститѣ, ни правата си, ни обязанноститѣ, ни права-
вата на чиновникитѣ, тѣ, кога прѣвишаватъ тия пра-
ва — да имъ казвашъ стой!

— Македонскій Конгресъ, свикавъ въ София
за турение обща организация на всичкитѣ македонски
дружества, се отворилъ на 19-й. Спорѣдъ вѣстникитѣ,
за прѣдсѣдатель на Конгреса е билъ избранъ Тр.
Китанчевъ. Конгреса е рѣшилъ засѣданията му да
се държатъ тайно и рѣшенията му да се не публи-
куватъ.

— Много учители изъ провинцията (Руссе, Шу-
менско, Варненско, Сухиндолъ и др.) ни съобщаватъ,
че новитѣ измѣнения по закона за Наредното Про-
свѣщение, които трѣбваше да влѣзатъ въ сила отъ
1 Януарий, и до сега не сѣ приложени въ практика.
Учителитѣ съзиратъ въ това закъснание едно срѣд-
ство, съ което Величковъ е намислилъ да изгони изъ
училищата всичкитѣ несимпатични нему учители, за
доказателство на което служатъ десеткитѣ напослѣ-
дъкъ безъ причина уволнени учители въ Старо-За-
горско. Да не мисли Величковъ съ уволненията си
да стигне Живкова, който, въ желанието си да на-
прави учителитѣ свои партизани, привърженици, за-
твори половината училища въ България?!

— Пѣтници изъ София и Южна България ни
съобщаватъ, че напослѣдъкъ редакторитѣ на в. „Про-
гресъ“, подъ прѣдлогъ на нѣкакви бѣдѣщи подобръ-
ния на народнитѣ учители отъ Величкова, силно у-
пращивали моралното си влияние надъ нѣкой мало-
душни учители въ Гатиръ-Пазарджикъ, Стара Загора,
Сливенъ и други градове, за да уустали баремъ въ
Южна България сдружаванieto на учителитѣ, отъ
което твърдѣ много се страхувалъ Величковъ! Ний
обаче, които сме за повдиганieto на учителя и учеб-
ното дѣло на приличната имъ висота, като поддър-
жаме горѣщо идеята на учителскитѣ сдружавания,
жалеамъ, щото учителитѣ отъ Южна България да не
се лъскажатъ отъ министерскитѣ агитатори, а само
отвержено да поддържатъ примѣра за сдружаванieto
на Варненскитѣ учители, като иматъ прѣдъ видъ, че
и отъ днешното невѣжествено и раболовно болши-
ство на камарата не ще дочакатъ нищо хубаво за
себе си и учебното дѣло. Затова, повтаряме, нужна
е силата на сдружаванieto, ако учителитѣ искатъ да
получатъ приличното си мѣсто въ Обществото и дър-
жавната трапеца.

— Говори се за вѣрно, че министрътъ на фи-
нанситѣ г. Гешевъ, който отъ 1-й Априлий настоя-
телно, безъ всѣкаква отстъпка, иска точното прила-
гане на закона за акциза, щѣлъ да излѣзе въ ос-
тавка, защото солидарний му колега Стоиловъ на-
правилъ вече най-чувствителнитѣ отстъпки по тоя
законъ въ Виена. Министерската крава слѣдъ праз-
никитѣ е неминуема.

— Колкото за шпионството, ето що казва в.
„Народни Права“ брой 31: „учимъ се, че Петръ И-
вановъ и Сабо Удреновъ сѣ новоназначенитѣ „Бел-
гийски“ агенти (шпионъ-ж.-р.), съ задача да ходятъ
подиръ двама видни софийски граждани“.

— Въ Държавний вѣстникъ въ 60 брой е напе-
чатанъ списъка на лѣкаритѣ, на които е разрѣшена
лѣкарската практика въ България. Числото на всички
лѣкари у насъ, по тоя списъкъ, на чисто медицин-
те 325 и на ветеринарнитѣ лѣкари 48. Отъ това се
вижда, че, въ крѣгло число, на 10,000 души у насъ
се пада единъ лѣкаръ по чистата медицина, и че ве-
теринарнитѣ ни лѣкари сѣ съвсемъ малко. Въ гр.
Варна, по тоя списъкъ, има медици 19 души и ве-
таринари 2-ма; въ София — медици 52 и ветеринари
5 души.

— Извличаваме отъ едно писмо, че Инспектора
на Жел. Пѣтната линия „Руссе—Варна“, запазвавъ
ваканцията въ гара Руссе длъжностъ „чиновникъ по
движенieto“ за нѣкой си Юрданъ Бръчковъ, (прѣ-
именуванъ на Юрданъ Станчевъ), братъ на начални-
ка на сѣщата гара Бръчковъ. Въпросния Ю. Бръч-
ковъ миналата 1894 година, е билъ назначенъ по
прѣвозната служба, по сѣщата линия за спирачъ.
Братъ му Бръчковъ, (Началникъ на Гарата), съ съ-
гласието на Инспектора на линията, билъ възло-
жилъ изпълнението на въпросната спираческа длъ-
жностъ на гърба на другитѣ по прѣвозната служба
служащи. До колко е вѣрно това незнаемъ, но фактъ
е, че голѣмий Бръчковъ е поставилъ брата си на
работа въ гарата, за да може да научи телеграфната
служба, като сѣщеврѣменно се е ползувалъ съ въз-
награждението на спирачъ.

Прѣзъ мѣсецъ Януарий н. 1894 год. Инспек-
тора, (види се, за да не разваля достлукъ си съ На-
чалника на гарата Бръчкова) прѣдставилъ въ над-
лѣжното Министерство Бръчкова (Станчева) за по-
вишение, при всичко че е имало ученици по станци-
итѣ много по способни и по стари отъ него.

Министерството, по поводъ на лѣжливото прѣ-
ставление на Инспектора, назначило спирача Юрданъ
Станчевъ (Бръчковъ) телеграфистъ въ Тракцията Ру-
ссе. Инспектора, прѣдъ видъ че Министерството не
е взискало причинитѣ, които заставиха — да прѣста-
ви, за повишение на чиновници, спирачи а не учени-
ци, билъ искалъ да прѣдстави сега пакъ Юрданъ
Станчевъ за по голѣма длъжностъ, чиновникъ по Дви-
женieto въ гара Руссе, която длъжностъ е вакант-
на отъ Януарий мѣцъ, при всичко че той, Бръч-
ковъ не притежава никакви знания по службата на
движенieto.

Ний мислимъ, че нашитѣ чиновници трѣбваше
да бѣдѣтъ по-честни. Началника на гарата въ Руссе
— Бръчковъ познаваме и не вѣрвахме да допуска та-
кава работи. За всѣки случай това е работа на
Министерството да се справи кой е Ю. Бръчковъ и
кой Ю. Станчевъ.

МѢСТНИ

Работническиятъ въпросъ въ Варненското приста-
нище още не е уравниенъ и надали ското ще се урав-
ни по причина, че въ него играе жива роля поли-
цията и партизанството. Вчера на 28 Мартъ, работ-
никитѣ, приятели на Симеонъ Кириковъ и повидимо-
му партизанитѣ на Правителството (които отъ нѣ-
колко дни сѣ работили, по разни причини: съ про-
шения, лични прѣдставления и пр. за назначаване
за кахалъ на житаритѣ работници С. Кирикова и др.
приятели на правителственнитѣ въ Варна) се бѣха
събрали още рано на площада прѣдъ Митницата и
чакаха да си избѣржатъ новъ кежалъ (така казватъ).
Къмъ 11 часа дошълъ въ Митницата Варненскій
гражданинъ Никола Драгулевъ, съ цѣль пакъ за у-
рѣжданieto на сѣщия въпросъ, упълномощенъ отъ
одно мнозинство на работникитѣ, които до сега не
сѣ били солидарни съ другитѣ. Той е влѣзълъ сво-
бодно при управителя и едва е могълъ да му каже,
че работническиятъ въпросъ ще се рѣши само тогава,
когато работникитѣ бѣдѣтъ оставени сами, свободно
безъ вмѣшателството на Окрѣжното и Митнично У-
правления, да си урѣждатъ работитѣ и да си изби-
ратъ всѣка фракция свой кежалъ, и тѣлпата напада
на кабинета на управителя и иска да извлѣче и да
раскъса (както казватъ) Драгулева. Полицията въ
тоя врѣме е стояла и глѣдала хладнокрѣвно. Тѣлпа-
та, окуражена отъ тая пасивностъ, напѣва и скупва
вратата на кабинета на управителя и насилва да влѣ-
зе: Митничнитѣ стражари се застѣпватъ, обаче, за у-
чрѣдението и благодарение тѣмъ, тѣлпата биде спрѣ-
на и не може да постигне цѣльта си, която, навѣрно
е продиктувана. Ний казваме продиктувана, за-
щото пасуването на полицията и буйството на тѣл-
пата немогатъ се обясни друго-яче: освѣнъ това, ний
знаеме, че работникитѣ сѣ насѣскани злѣ противъ
Драгулева; тѣй като, ако работникитѣ иматъ свои
приятели и добри приятели, то Драгулевъ е единъ
отъ тѣхъ. Драгулевъ никога не е поискалъ да ек-
сплоатира или онеправдава едни работници въ полза
на други. Той никога, лично не е мразилъ никого
отъ тѣхъ: ни Симеонъ Кириковъ, ни Г. Стефановъ,
ни който и да е, защото той нѣма нищо друго про-
тивъ тѣхъ освѣнъ огорченитѣ си симпатии и съст-
радания къмъ онеправданитѣ отъ работникитѣ. Хо-
дението даже на Драгулева при Окрѣжний и Мит-
ничний управителъ е било да се промисли какъ мо-
гатъ да се изгладятъ обтѣгатитѣ отношения мѣж-
ду работникитѣ. Както се види, цѣль незавидна и
неплодоносна за него. Наистина, той е дѣйствувалъ
като пълномощникъ, и противникитѣ на неговитѣ
пълномощници, може би, сѣ си помислили, че той,
като злобенецъ и безсърдеченъ адвокатъ, ще бѣде про-
тивъ тѣхъ, противъ тѣхнитѣ интереси, противъ тѣх-
ната съдба! Но колко горчиво сѣ излѣгани и колко
горчиво сѣ се излѣгали! Драгулевъ никога неше по-
жертвува съвѣстѣта си и той никога неше жертвува
интереситѣ на която и да е частъ на работникитѣ.
Той е за солидарияването на работникитѣ и за тѣх-
ното възможное благосостояние. Ония работници, ко-
ито сѣ искали да посѣгнатъ на него, се тѣжко лѣ-
жатъ! Тѣ ще видятъ, ако единъ день поблагоприят-
ствува да имъ даде доказателства.

— На 30-того Варненското Околийско Учител.
Дружество ще има общо извънредно засѣдание по
въпроса за отстраненитѣ учители Стоиновъ и Славовъ.

— Съобщаватъ ни, Окрѣжний Управителъ В.
Поповъ и Околийскій Началникъ Гуневъ, си служи-
ли съ стражаритѣ и за домашнитѣ си потребби, като
сѣ ги обѣрнали на слуги. Така: на 8-й Мартъ тая
година въ 5½ часа подиръ пладнѣ братовчедката на
г-жа Попова (съпругата на управителя) именуема
Елисавета Свириолова, съ единъ стражаръ ътива отъ
дюкянъ на дюкянъ и си купува разни работи, а стра-
жара ги носи у дома ѝ. Околийскій Началникъ пъкъ
Гуневъ държи у дома си стражаръ, който, мѣжду
другитѣ работи, всѣка сутринъ му вари чай и пра-
ви ботушитѣ?

— Тукашний окр. управителъ В. Поповъ прѣди
нѣколко дни турилъ подъ истиндакъ всичкитѣ слу-
жащи при повѣренното му управление, отъ админи-
стративно, за да узнай кой отъ служащитѣ е казалъ
вънъ, че окр. управителъ събиралъ тайно (конфе-
денциално) свѣдѣния за възрастта на члена въ
Варн. град. общин. сѣвътъ и п. кметъ Д. Мутафовъ.

Всичкия истиндакъ станалъ защото общин.
управление, като се научило, че бившиятъ прѣдсѣд-
тель на Апелатив. сѣдъ а сега укр. управителъ, В.
Поповъ събира свѣдѣния за възрастта на Мутафова
отъ некомпетентни власти (като напримѣръ отъ
воинскій началникъ, който — доста хубаво е отго-
ворилъ), общ. управление заблѣзало на управителя,
че такива свѣдѣния той трѣбва да иска отъ общин.
управление гдѣто се съхраняватъ матрическитѣ
книги.

— На 25-й и 26-й того Варненскій град. на-
чалникъ бѣше свикалъ въ зала „Съединение“ май-
сторитѣ отъ шиваческій еснафъ съ цѣль да го ор-
ганизира, съгласно „законопроекта за урѣдбата на
еснафитѣ“, изработенъ отъ министерството на търго-
вията и земледѣлието. Научаваме се, че събранитѣ
майстори се били съгласили да се организиратъ въ
еснафство, като пзхѣтрлили много членове отъ за-
конопроекта и мѣжду другото чл. 3, който повѣрва
надзоръ надъ еснафскитѣ здружавания въ рѣцѣтъ на
администрацията. Ний не сме противъ здружавания-
та, обаче, неможемъ да не заблѣжимъ, че и съ при

лагането на тоя законопроект нашето правителство гони политическо партизански цѣли: да организира и тури въ рѣцѣтъ си майсторитѣ, калѣитѣ и чирацитѣ за да политиканствува. За сега ний ще забѣлѣжимъ още, че нашитѣ майстори трѣбва да бѣдѣтъ внимателни, когато се касае за еснафскитѣ здружавания, да не бързатъ да се обвързватъ. А въ единъ отъ слѣдующитѣ броеве на „Н. Самозащита“ ний ще покажемъ несъстоятелността и противорѣчията на законопроекта, неговата врѣдностъ за обществото, за самитѣ майстори, калѣи и чираци и ще покажемъ, какъ занаятчитѣ трѣбва да се здружатъ и за какво именно.

— Поканватъ се всичкитѣ работници шивачи въ г. Варна, да присъствуватъ на събрание въ работническия локалъ „Карлъ Марксъ“ въ IV уч. на 2 ий Априлий, въ 10 часа прѣдъ обѣдъ, гдѣто ще се обмислятъ нѣкои въпроси касающии се до интереситѣ на шивачитѣ.

Нѣколко шивачи.

ДОПИСКИ

До Господина Редактора на в. „Народна Самозащита“
Господине Редакторе,

Въ тукашното Педагогическо училище се разиграватъ ужасни комедии и дивотии отъ страна на учителитѣ, во главѣ Директора Бай Беневъ, прѣди Стамболовъ атъ, а сега и самъ той не знае кому се кланя. Училището е обрнато на туршия. Беневъ си служи съ най-рационални педагогически (?) сръдства: нѣколко развратни ученици, шпиони, му донасятъ всичко, което критически се отнася спрямо варварчинитѣ на Директора и кажете, че шпионството не е въведено като система въ училищата. Вѣдствие на това много отъ ученицитѣ пострадаха, чрѣзъ исключение, наказане, чрѣзъ намаляване бѣлѣжкитѣ имъ по успѣхъ и повѣдение, чрѣзъ отнемане степенитѣ имъ, чрѣзъ привѣжданieto отъ по-горѣнъ курсъ въ по-доленъ и затваряне по нѣколко седмици. Това, чудо, което днесъ се върши въ Силистра, нийдѣ въ България не се е вършило! Разврата на шпионитѣ тържествува вакханалиитѣ се разиграватъ! И тоя Директоръ, виѣсто да накаже шпионитѣ, исключи, напослѣдъкъ, 5—6 души отъ ония ученици, които всѣкога сѣ цѣнили човѣшкото достоинство и сѣ имали най-много право да претендиратъ за висока нравственностъ, честностъ, аккуратностъ и прилѣжностъ. И знаете ли какво е писано въ удостоверенията имъ за исключаването? 1) че тѣ ужъ били *распространявали идеитѣ на една върлююща партия*, която безхарактерний Директоръ Беневъ не опрѣдѣля каква е, и 2) че тѣ ужъ били *подкопавали религията (?)*, което сръдство Директоръ бѣснотия е намѣрилъ като най-добро за да примакне тия, които турятъ по високо човѣшкото достоинство прѣдъ личнитѣ амбиции и въспитанието повисоко отъ произволитѣ на разни учители. Ний нещѣ казваме тука, че *Абаджиевъ, Отчето Рабанилъ*, (що прѣзъ Великиятъ пости ѣде яйца), *Недковъ* и др. подпомагатъ Директора въ похожденията му. Ще забѣлѣжимъ само това, че злото бѣше достигнало до тамъ, че ученицитѣ бѣха готови, и въ прѣдвечернето, да направятъ бунтъ. Благодарение само на исключенитѣ и наказанитѣ ученици, които недопустнаха бунта, той не стана. Да се не самооболцава, прочее, Беневъ, че го предва-ри... Но днесъ негодованието противъ тоя Директоръ и другаритѣ му расте все повече и повече и отъ страна на ученицитѣ и отъ страна на гражданитѣ, и ако не се зематъ мѣрки за спирание безобразията на Беневъ, то неизбежни сѣ за въ бѣдѣще скандали та-кива, каквито нийде въ България не сѣ се случва, ли. Това нека бѣде за знание на министра на Нар. Просвѣщение Величкова, който мжлчи като пукълъ по всички протести, подадени отъ ученицитѣ и гражданитѣ и който, като за удовлетворение на исканията имъ, разрѣшава да се исключаватъ ученицитѣ по донесението само на учителитѣ, безъ да се разслѣд-ва подробно и узнай истинната.

Но за да се види колко справедливо постѣпва Бай Беневъ и съ какви педагогически приеми си служи той въ въспитанието, азъ ще приведа тука една само отъ многото изъ комедитѣ. Ето я: Въ тукашното Педагогическо училище бѣ записанъ за тази година за ученикъ и *Иванъ Андровъ*. Директоръ Беневъ често привикваше тоя ученикъ и му е челъ въ това врѣме разни нотации: съобщавалъ му, при това, че се е научилъ за него много лоши работи: ходилъ е въ Работнически клубъ, вземалъ живо участие въ за-сѣданията, и вечерникитѣ на клуба, дружилъ съ „раз-валени“ (!) хора и още много други шпионски доне-сенни. Помѣнатий ученикъ, обаче, никога не се е от-клонявалъ отъ убѣжденията си, като при това нико-

га не се е отклонявалъ и отъ училищний законъ и дисциплинарниятъ правилникъ. Венову не се харесала тая спретнатостъ на ученика и произволно нарушилъ равновѣсието. Той подложи Андрова на наказания за твърдоглавство, непослушностъ и неиспълнение при-казанията (макаръ и произволи) и, послѣдователно, изрѣдилъ всичкитѣ наказания, които училищний пра-вилникъ дава право на учителитѣ да налагатъ. Но съ това още Беневъ не се задоволяваше. Той чакаше врѣмето за послѣдното наказание, което е рацио-нално. И му се скоро удаде. Иванъ Андровъ, бѣше поканенъ отъ 51 ученици да подпише коллективна-та протестация (испратена телеграфически) до мини-стра на Нар. Просвѣщение, съ копие до „Социалистъ“ и „Млада България“, въ която (протестация) се о-сжждаха дивотитѣ на Беневъ. Не зная дали Мини-стерството е съобщило на Директора, за това, но щомъ протестацията се напечатана, още прѣди да се прочете въстника, Андровъ бѣде повиканъ въ Дирек-цията и му се забрани да дружи съ вѣнкашни, раз-валени хора. На другий день тоя ученикъ е билъ виканъ и питанъ: подписвалъ ли е телеграмма, на което той отговорилъ, утвърдително: „като пълно-мощникъ“... Но на 9 й (?) Мартъ оставаше още 2—3 дена да свърши работата си Наборната Комиссия. Бърже Директора свиква учителескиятъ Съвѣтъ на пз-върѣдно събрание и, върватъ ли? тоя Съвѣтъ засѣ-дава само да исключи единъ невиненъ ученикъ, за-щото по покана на 51 души свои другари е турилъ подписа си подъ една за справедливитѣ оплаквания на ученицитѣ телеграмма, за исключаването на Анд-рова!... На другий дещъ — 10-й Мартъ — Андровъ е билъ повиканъ отъ Директора и му е съобщено, че е исключенъ. Ученикътъ, слѣдъ това съобщение, като не искалъ да стои насилъ въ въспитателното завѣ-денie на Беневъ, поискалъ документъ. „Не ти давамъ никакъвъ документъ, нито ти *позволявамъ* да оти-дешъ да слѣдвашъ другадѣ; ти не се считаешъ за ученикъ и нѣмашъ всички ученически права.“ — Какви права имамъ и какви нѣ? — „Правото на казарма“ (отговорилъ въ душата си Беневъ). Но Андровъ на-стоява: азъ съмъ ученикъ до тогава до като не ми се издаде документъ. „Вънъ, вънъ“... извикалъ звѣр-ски Директора. Дигнала се гюрюлтия, расправия, о-бяснения... Ученика се връща въ класъ. Подиръ не-го трима слуги тичатъ, за да го изхвърлятъ) Бѣл-човски р.) навънъ; нѣ не го достигатъ. Дохожда Ди-ректора. Ученика иска документъ и не излиза, вер-селямъ. Документъ му се обѣщава най-послѣ. Тритѣ класа, въ това врѣме трѣбваше да отидѣтъ въ от-дѣленията на прѣподаване — срѣщатъ исключенъ си другаръ. Раздѣла! Единъ човѣкъ, ученикътъ, дру-гарътъ, когото тѣ всички обичатъ, позорно се изгон-ва отъ храма на науката, изгонва се отъ тамъ, гдѣ-то всички сѣ събрали да събиратъ свѣтлина и се хвърля, блѣса въ мракътъ... Меланхолично жално настроение! Страхъ смесенъ съ отвръщение и злоба!.. Всички го заобикалятъ въ залата прѣдъ малкитѣ дѣ-ца... Но Беневъ не спи... Прати се писмо до Окржж. Управителъ и, винаги готовата да помага на оне-правдателитѣ, полиция доиде. Тя захвана да се дви-жи покрай училищний дворъ. Директора влиза въ залата при малкитѣ дѣца: „Вънъ“... и гюрюлтията се мдига. Стражаритѣ влизатъ. „Хайде, земете го“. Стражаритѣ доближили ученика. Послѣдний се обър-налъ къмъ другаритѣ си съ една кратка рѣчь и свър-шилъ съ характернитѣ думи: „Г-да учители свидѣ-тели бѣдете, че г. Директоръ ми казва — *ще се счи-тамъ за ученикъ и имамъ ученически права, нѣ да-стоя вънъ отъ училището!*“ Слѣдъ това Андровъ самъ напуца училището и отиде при Окр. Управителъ Па-шевъ... Тука, безъ да расправяме за дългитѣ разго-вори съ Управителъ, които казалъ на Андрова, че „200 калени грънци се счулиятъ отъ едно железно“ и др., Управителъ е съвѣтвалъ Андрова да се подчи-нява на Директоритѣ и да съвѣтва другаритѣ си да се оставятъ отъ социализма. Слѣдъ това Андровъ си имъ расправи работата. Но наскоро дохожда единъ стражаринъ и го закарва при Началника Дуплевъ. Слѣдъ дълги расправи си отива. Но току що влиза въ къщи дохожда пакъ единъ стражаринъ и повик-ва Андрова при пристава. Разбра се работата. Беневъ бѣше се распорѣдилъ, слѣдъ исключаването си Анд-ровъ да бѣде вземанъ за войникъ.

Така и стана. Грубия приставъ, слѣдъ пристиг-ването на Андрова, заведе го въ Наборната Ком-иссия. Тука е билъ само прѣдсѣдателя: „какви-ма?“ — Нали сте ме викали! — „Кой ви е ви-калъ?“ — Че менъ ме докарватъ два пѣти съ стражаръ. — „Кой е пратилъ стражаръ?“ Пристава подава, въ това врѣме, на прѣдсѣдателя Директоровото писмо.

Прѣдсѣдателя прочита писмото и го хвърля: „Това не е Директорска работа!“... Това е, Г-нъ Редакто-ре, развръската на комедията — шамара, който прѣд-сѣдателя удари Беневъ, и начина, по който ученици-тѣ се отдѣлятъ отъ ученическата скамейка. За ис-ключенитѣ ученици, по въспитателната Стамболово-Живкова система, бѣха полковитѣ. Така, както види-те, е и днесъ. Исключенитѣ ученици искатъ да ги дадѣтъ войници. Помнимъ какъ такива учения сѣ земаха по за три години! Това е искалъ и Беневъ — за поправление! Това сѣ нечути звѣрщини и безо-бразия! Позоръ! Гнусота, която пѣлѣза отъ ония, които трѣбва да „въспитава“.

Взмутени отъ тѣзи нечути до сега дивотии, ученицитѣ се събрали и протестирали телеграфически до министерството. Ще чакаме и сега да видимъ какъ ще поглѣдне на тѣзи произволи „демократъ“ Велич-ковъ. Има вече толкостъ ученически и граждански про-тести противъ дивотитѣ на Беневъ и нищо не му е казано, нищо по това не е направено! Чакаме!

12 Мартъ 1895 год.

гр. Силистра.

И. С.

Б. Р. Слѣдъ описанието на горнитѣ скандали и слѣдъ скандала станалъ въ Шуменъ, за който пи-сахме въ миналий брой, ний мислимъ, че министра Величковъ ще трѣбва да се заинтересува отъ поло-жението на ученицитѣ особно въ Педагогическитѣ училища и горнитѣ класове на гимназитѣ. Тия у-ченици не сѣ вече *бебеница*, да имъ подсмърча всѣки достоенъ и недостоенъ учителъ както си ще, да ги води за конката въ яма, невежество, суевѣрие, пред-разсѣдъчностъ и пр. всѣки кадѣренъ и некадѣренъ въспитателъ. Тия ученици сѣ хора жадни за знания и тамамъ на врѣме да си образуватъ самостоятеленъ, честенъ, достоенъ за човѣка общественъ характеръ. Ето защо отношенията мѣжду тия ученици и учи-телитѣ трѣбва повече да се изравнятъ и отъ тѣхъ учителитѣ да искатъ само уроци, като прѣподаватели, а, ако искатъ и общественна и политическа нрав-ственностъ, то тѣ учителитѣ сѣ длѣжни да имъ я дадѣтъ. На такива учители ний ще рѣкопѣлимъ А. Беневъ и Ко. осжждаме.

Отворено писмо

До Н. В. Благоевѣйство Добричскитѣ Архьер.
намѣстникъ — С. Мирвъ.

Да бѣде свѣтлина!

Вашо Благоевѣйство!

Доносчика Ви — свѣщ. Ив. Мариновъ, теологи-ческата нравственностъ на когото е въ противовѣсъ съ тази на великия учителъ Христосъ, е сторилъ голѣма услуга на разврата и шпионството, като кри-во Ви е увѣдомилъ за нашата „врѣдна просвѣтител-на дѣятелностъ“. Писмото Ви до селенитѣ, съ което искахте да ги възбудите противъ насъ, за нѣкакво скроено „безбожие“, ни най-малко не умаловажихъ авторитета и значението ни, напротивъ се посрѣщна съ общо негодование и съ съотвѣтствующето прѣ-зрѣние, като обикновенно явление въ попскитѣ игри. Отговора на фантастичното Ви желанье въ писмото Ви ще бѣде отрицателенъ. Безсвѣстно, и до сущъ скандализно, е да твърдите за нѣкаква безнав-ственностъ на нашъ адресъ, качества, които намиратъ пълното си приложение и съ достойние на Вашата „непорочна“ личностъ. Порнографически Ви рѣч-никъ ни най-малко не опѣтливя нашето човѣшко достоинство и дѣятелностъ; а еотпечатѣтъ на Вашата морална и въспитателна физиономия.

Вашо Благоевѣйство,

Вий най-малко имате право да заговаряте за нѣкакъвъ моралъ, на който сте твърдо рѣшени и заклѣти да не служите. Въ що се заключава нашия развратъ и „нравственната ни босота“? Въ това ли че не приличаме на тебъ и не се съгласяваме съ бесчестнитѣ Ви дѣла? Запомнимъ, че „ролята на учи-теля не се свъртва въ училището“, че той е длѣ-женъ и го очаква съвѣтъ друга дѣятелностъ: „да-нали загасенитѣ отъ тебъ свѣци“. Най-елементарни-тѣ познания по теологическата нравственностъ Ви липсватъ сега — заглушени — съзнаваме, притежа-вахте ги въ семинарията, нѣ останали въ зародиша си, а сега изродени. Зеръ, свърѣменнитѣ материални и др. потребности продукуватъ и „практичностъ“ въ повѣдението. Прѣпълненъ съ злоба, задишахте война и смрадъ като Ви се напомни, че безсвѣстната ек-плоатация сѣ името на морала, отъ Васъ — прѣд-ставителя му, има лошо послѣдствие за черквата, че примѣра е по-поучителенъ отъ свѣтитѣ Ви. Съ що, отче Мирвъ, Вий, „прѣдставителъ“ на морала, съ-що, кажете за Бога, че оправдае бесчестната си професия — 24% лихваръ, на чийто записи „твоитѣ безбожности“ сѣ имали нещастieto да бѣдѣтъ сви-дѣтели, сѣщеврѣменно и поржители, и купъ още нечестности, които ще замжлимъ прѣдъ твоето поп-ско величие да не докажымъ общественната моралъ, на която сте „прѣдставителъ“. Като жаркъ поклон-

никъ на лудитъ капки (виното), лихварството и . . . Вий притежавате качествата на човѣкъ, повѣдението на когото е лишено отъ всѣка нравствена цѣна. Като искусственъ (?) лѣкаръ, Вий обичате да цѣрвите симптомитъ, а не причинитъ на болѣстѣта. Вий, В. Благоевъ, не пропускаете случая да накажете „безбожницитъ“, отивате по нататъкъ и търсите подъ вола теле. Съ свойственната Вамъ Епикорейска распуснатост и злобност идвате анкета въ село да излъждате нѣкакво фантастично „безбожие“. Куриозни пъкъ Ви били въпроситъ: „учителя Ви ѣде ли мръсно: яйца, млѣко, кокошки; ходи ли въ черкова, смѣе ли се и пр. въпроси отъ сѣщественна важностъ“ за прѣдпазване на морала. Слѣдъ распитването Ви около 25 души свидѣтели — 6—7 въ Добричъ съ призовки за наказание, понеже Ви призираха за „християнскитъ ти подвиги“, събрахте бабитъ и пр. жени и питате: „истина ли е, че единъ стъ учителитъ не е земалъ „бабина вода“ за новороденото си дѣто, съ което не се заплаща на попа 40 стот., и защо? Той е „безбожникъ“ и го записвате въ книгата си за жертва, като „подкопатель“ на нравственостѣта. Ахъ, подло благоговѣйство и съ кално минжло попче; „позоръ на Бога—пѣтно на храма!“ Кой Ви завижда да прѣначавате? Нима това е назначението ти? Нима, В. Благоевъ, да бѣдешъ свѣщенникъ и лихваръ, това значи, че се намалява или опѣтнява свѣтостѣта на църквата? Нищо ще кажемъ ний — напротивъ нравствено и патриотично. (?) Че защо ли пъкъ да ги земаме отъ „цифутитъ“ — това е скандалъ и безбожие! (?) Християнството запрѣгвало такава експлоатация, това не е за Васъ, а за стадото. Казвате въ проповѣдитъ си, че християнството е въ контрастъ съ лихварството, нъ Вий, В. Благоевъ, на практика ги прѣкръщате и тѣ ставатъ синонимни,

Вашо Благоевъйство,

Дѣлата Ви сж несравнено далечъ отъ свѣтитъ Ви. Въ какъо врѣме сте развили сумма дѣятелностъ; (?) напиримъ, разгласилъ си въ цѣлата Добричка околия за „безбожието“ ни — „нѣщо близо до социализмъ“ (куриозно!) на добъръ Ви часъ, продължавайтъ „дѣятелността“ съ съюзницитъ си! Прѣписвате ни обвинуенито, че сме пропагандирали, „дѣлежъ“ на другата половина и че, несемейния отъ насъ трѣбвало да прѣдаде Вамъ бѣдѣщата си половина въ замѣна на увѣжията Ваша. Като Ви отговаряваме, отче свѣщенниче, че това като е про-противно на съвършенната нравственостъ, противоречи и на принципитъ на социализма, въ царството на когото отъ бесправенъ робъ тя ще бѣде равноправна гражданка. Напротивъ социалиститъ искатъ освободението на жената и прѣкръщението на явната и тайната проституция. Вашитъ оборваии сж бесчестни и не търпятъ никаква критика. Лопитъ явици пъкъ противното увѣрватъ, че Вий сте поклонника на дѣлежа, слѣдствие отъ което станжло нужда да потърситъ помощта на специални медицинъ въ цариградъ, като посочватъ и на бездѣтството Ви. Истина ли е това, отче? Ний обаче не вѣрваме. Фаталенъ дѣлежъ! Не искаме да отговаряме на барбанизмитъ Ви, нъ на прѣдизвикахте, като приписвате намъ своя развратъ. Пустнатата клѣвета за „безбожието“ ни е неоснователна, защото, вмѣсто да бѣдеме позорно изгонени, както сте си прѣдполагали, то напротивъ се ползуваме съ абсолютна симпатия между селенитъ.

И въ заключение молите Н. В. Прѣосвѣщенство Варнен. владика „да ходатайствува прѣдъ вѣждѣто трѣба и се прѣмажнѣтъ двамата учители като „разсадници“ на „разврата“ и „безбожието“ до като е още рано“. Ний отъ скромностъ ще ти кажемъ: на добъръ часъ отче Мировъ! колкото че до 1-й Мартъ пѣхмѣ да бѣдемъ отчислени, излъгахте, В. Благоевъйство. Извинете за изражението, „излъгахте“ защото неволно се пропустихъ отъ насъ—неморалнитъ! Нѣкои хвърчащи даскалчета (?) се страшно възмущаватъ и тревожатъ, за дѣто поповетъ си тикатъ гаягитъ тамъ, дѣто не трѣбва—въ училищата. Навини даскалчета! (?) Че защо се тровѣтъ, когато има вече хора, които „ще бѣжтъ надъ тѣхнитъ права и ще защищаватъ тѣхнитъ интереси всѣкога когато за това се прѣдстави нужда“.

Вашо Благоевъйство,

Не се страхувайте отъ сѣда на общественната свѣстъ, тя не е кална, тя ще Боготвори високо-нравственитъ мировци (?) и въздигнѣще имъ памѣтници отъ храчки за орденъ на гърдитъ; тя знае да отплати съ прѣврѣние на „православния“ фарисейнъ. За сега се въздържае да публикуваме Вашия и на доносчика Ви — свѣщ. Ив. Мариновъ развратъ. Колкото за отчислението си, ний В. Благоевъйство, сме въ състояние да Ви увѣримъ, че не се стрѣскаме, защото взитъ отъ училището има хлѣбъ. На учителството едва ли гледаме като на занаятъ,

с. Ботево, Добричко, 22/III/95 г.

Съ дълбоко прѣврѣние:

Учителн: Д. Велиновъ, М. Вайковъ

Отворено писмо.

До Редактора Бобчевски.

Турската пословица казва: „Дюшонъ дюшонъ да уйдуръ“, та че и г. „стопанина“ на в. „Черно-Море“, слѣдъ като се позанима въ нѣколко броя на вѣстника си съ кмета, съ помощницитъ му, съ град. общ. касса, че нѣмала пари, (защото и „стопанина“ е много кямилъ да урежда паричната частъ, както уреди въ това отношение прѣстащата касса въ гр. Руссе) кое

съ дѣловодителя на дружеството „Дружба“, че не му посрѣщналъ една полица, не испустналъ най-сѣтитъ да гризе и скѣсанитъ цѣрвули и на насъ.

Въ брой 139 стр. 3, отъ т. м., г. „стопанина“ паше, че като сме биле по-миналата недѣля на „Траката“, разгулялъ сме се до тамъ, че сме пѣли пѣсенята „Тѣзъ консерви“ и викали „Долу“ и то ужъ! на инатъ на дошлитъ тамъ г. г. В. Поповъ А. Савоевъ и др. (себе си г. „стопанина“ не спомѣнува, макаръ заедно и той да е билъ), — за което сме се и хвалили! Навѣрно г. „стопанина“ е нѣмалъ материалъ за вѣстника си, та си е казалъ: „Да напиша пѣщо и за тия подсекретарчета“, които незастанаха диванъ чапразъ при влизанието му нъ се осмѣлиха още и да пѣятъ“. Намислено и свѣршено и ето ти го въ 139 брой цѣль-цѣленичакъ „стопанинъ“.

Не считаме за нужно да се простираме твърдѣ на дълго и широко, а ще отговоримъ на кратко на г. „стопанина“, слѣднето: истинна е, че пѣхмѣ стари народни пѣсни, като „тѣзъ консерви тѣзи адски души“, „Баба Минковица“, „Алтънъ Герданъ“ и много други, нъ не на пшатъ, както мислишъ, г. „стопанино“, нема е прѣстѣпление, ако сме пѣли пѣсни? Пѣли сме ги. г. „стопанино“, много пѣти и за напредъ ще ги пѣмѣмъ. Лѣжа е, обаче, че сме се хвалили, защото нѣмаме за какво да се хвалимъ че пѣмѣмъ, защото бѣхте сами слушатели. Колкото за това, че сме искали да станемъ управители и директори, за което сме биле вѣчно опозиция; виждъ, за туй няма какво да ти кажемъ, освѣтъ че си билъ страшенъ познавачъ! Посѣбери си акжла малко, г. стопанино, и не се опростивай до толкова, защото ставашъ за смѣхъ на хората. По вѣрванието ти, че тия подсекретари сж крѣпѣлки повече като сж оставали сами, по внушението на виното и бирата, ще ти кажемъ турската пословица: „Кѣоръ кендинденъ пай бичеръ“.

Нашитъ свѣсти, г. „стопанино“, цо се невазгетисашъ отъ тоя занаятъ — вѣстникарството? Или незнаешъ българската пословица: „Всѣка пчела ако бѣ брала медъ, бръмбара би събралъ най-много?“

Напоследѣкъ отправяме ти, г. „стопанино“, нашитъ прѣврѣния.

Варна, 23 Мартъ 1895 год.

Яне Яжмовъ, Божилъ Николовъ, Гаврилъ Христовъ.

В. Р. Не разбираме защо г. Бобчевски се е до качилъ отъ пѣсенята: „Тѣзъ консерви“. Неуже ли трѣбва да се съмняваме, че полицейскитъ служителъ ще различава въ политическитъ си убѣждения отъ шеса си Стоилова, който декларира, че е демократъ? Гдѣ остава тогава Народната Партия? А бюрото?

До Господина редактора на в. „Народ. Самозащита“,
Господине Редакторе,

Учителитъ отъ Каваклийското Окол. учителско друж. „Учитель“, събралъ на засѣдание на 10 того мѣжду другитъ повдигнати въпроси, повдигна и въпроса по здружаванieto на учителитъ.

Съ прискѣрбне Ви явяваме, че по този въпросъ не дойдохме до никакво заключение, тѣй като между насъ се намѣрихъ личности, които описажъ съ тъмни краски този чисто професионаленъ въпросъ, като придадохъ на туй здружаване партизански характеръ.

Главний учителъ тукъ, К. Мортевски, достигна до тамъ, че съ диктаторски тонъ заплаши учителитъ и имъ яви, че възвѣданията, испратени отъ различнитъ околийски учителски дружества сж плодъ на крайни личности, които още отъ ученическитъ скамейки си бълнували различни въображаеми реформи, а подъ булото на материалното подобрене на учителитъ се криели образитъ на нѣкакви си пълни партизански сили.

Прѣдсѣдателя, К. Джакѣвъ напустна засѣданието. Учителитъ, уплашени, се разотидохъ безъ да дочакатъ обстоятелственното разглеждане на този толкова важенъ за тѣхъ въпросъ.

Подписанитъ тукъ учители, като се възмущаваме отъ повѣдението, въ този случай, на гл. учителъ К. Мортевски, като старъ учителъ, (ний не го осжждаме, защото този е пѣтя, споредъ насъ, който води къмъ инспекторското кресло), за извъртванието на фактитъ и експлоатацията съ туй число професионално дѣто—смѣло изявяваме, че съ вѣсторгъ приемаме прѣдложението за основаване на общъ учителски съюзъ, повдигнато отъ страна на Варненскитъ, Плевенскитъ, Кюстендилскитъ, Търновскитъ, Дръновскитъ, Врачанскитъ и пр. учители и имъ рѣкоплексаеме за идеята, която вълнува душата имъ.

Прочее, напредъ къмъ здружаванieto — истинскитъ пътъ къмъ нашето подобрене.

г. Каваклий 19 Мартъ 1895 г.

Учителн: Н. С. Кушиновъ, В. К. Владевъ, Ст. Пехливановъ, А. Костовъ; З. Иванчева, Д. Боевъ, С. Пехливановъ, С. Василевъ, Николовъ, Ат. Костовъ, С. Поповъ, Диановъ.

В. Р. Ний, които сме най-близо до началото на инициативата на учителското движение, явяваме на добритъ приятели на учителското дѣло и на неговитъ неприятели, че това движение не е плодъ на „крайни личности“, които на ученическитъ си скамейки сж бълнували различни въображаеми реформи че то нѣма въ себе си нищо партизанско (ниско и недостойно) и че въ физиономитъ на инициаторитъ (особено въ Варна) никой не може да съзрѣ „силуетъ“ на нѣкое си тъмно партизанство. Учителското дѣло е плодъ на общественно-економическо-политическото ни състояние, и никой нѣма право да заключавъ, че такъво широко движение (каквото е днесъ учителското движение по всичкитъ краища въ България)

можѣтъ да събудятъ каквито и да сж фиктивни партизански страсти. Прочее, на васъ подписавшитъ се ний казваме хвала и напредъ, а на дезертѣра и инсинуатора казваме: Долу нископоклонницитъ.

До Г-на Редактора на в. „Народна Самозащита“,
Юрданъ Чаушъ—Садински герой.

Да не Ви се види странно това заглавие — та на ли божемъ сте навикнали да чувате по нѣщо за геройската Садина! По надоло ще видите кой и цо за човѣкъ е героя—Юрданъ Чаушъ. Той е единъ отъ тѣзи синове на майка България, който бѣ въ минияторъ Стамболовъ, прѣзъ врѣме на кметуванието си, отъ 1892 г. и дори до онзи день, дѣто се казва. Минжлото на този господинъ, Г. Редакторе, е много тъмно, нъ пъкъ настоящето му го свѣсѣмъ зачерни. Много дълго пѣше да отиде, ако сѣднѣхъ издѣно да расправямъ историята на чауша и неговитъ достойни другари. Тя си има своето начало още отъ прѣди 1884 г. и отъ тогава до сега не прѣстава да става се по ужасна и по ужасна! Но това другъ пътъ може да расправимъ. А сега да видимъ кмета Юрданъ Чаушъ. Той се избра за такъвъ прѣзъ 1892 г. Нъ ще кажете че е Стамболовистъ билъ — не, той бѣше опозиционеръ, нъ разбира се до толкова, до колкото това не му прѣчеше да бѣде шайкаджия и развратникъ! Кметува, г. Редакторе, чауша и кметува не само прѣзъ Стамболовото врѣме, нъ и прѣзъ Стоиловото, па чакъ до като му истече срока. Тѣй кметува, а пъкъ горкитъ садинчани „геройски“ търпѣха този извергъ. Опитвахъ се да го бламирамъ, нъ чауша се силно крѣпеше отъ здрави подпори, пъкъ и отъ „високото мѣсто“. Космитъ настрѣхвату, Г. Редакторе, на всѣки Садинчанинъ, като си спомни за Чауша. Спомнете си и Вий за Сѣдѣтъ на десетѣхъ прѣзъ срѣди, вѣкове и ще имате прѣдставление за подвизитъ и въобще цѣлата чаушова тайфа.

Едвамъ прѣзъ послѣднитъ избори за общъ свѣтници, можяхме да махнемъ Чауша отъ кметството, нъ и то пакъ не свѣсѣмъ, защото е членъ въ Свѣтата, пъкъ има и „свои хора“ тамъ.

До колко героя, кмета, чауша е пазелъ общинскитъ интереси, до колко пъкъ, отъ друга страна е мислялъ за милия си джобъ и за ахпапитъ си, четете по-доло и заключавайте отъ фактитъ, резултатъ отъ ревизията на чаушовитъ дѣла: 33958 килограма депозитно жито и 60000 общински керемиди — всичко 1086, и словомъ десетъ хиляди семстотинъ шесдесетъ петъ лева злоупотребени отъ Юрданъ Чаушъ бившии Садински Кметъ! И нѣмамъ ли право като наръкохъ Чауша Минияторъ Стамболовъ? Та какво му недостига? Да бие ли, да краде ли, да обезчестява ли, да . . . Та нима тѣзи 10865 л. не сж цѣла екезекупийка за Садинчени?

Спорѣдъ мене, Г. Редакторе, такъва Чаушовѣда има много въ България и тѣхъ ще ги има още дълго врѣме, до като разни шарлатани, които се турѣтъ на чело на работитъ, и се завзематъ да работѣтъ за народа, правѣтъ това, не че се въздушевяватъ отъ нѣкаква идея за народа, не за общо добро, нъ всичкитъ тѣхни дѣйствия се диктуватъ отъ частния имъ интересъ! Подиграватъ се съ Народа, общаватъ Му и всичко това пакъ за тѣхъ. Нъ нека знаѣтъ тѣ, че явяватъ се приятели на Народа, които отъ душа работѣтъ за неговото добро и които макаръ да сж още малцина и макаръ Народа да ги не познава, нъ кога и да е, полєка, полєка тѣ ще се познаѣтъ....

Другъ пътъ пакъ ще пиша за нѣкои работи. Приемете, Г. Редакторе, отличното ми къмъ Васъ почитание.

С. Садина, 23 Февруарий 1895 г.

Садинчанинъ.

До Г-на Редактора на в. „Народна Самозащита“,
Господине Редакторе!

Миналата година така се сложихъ обстоятелствата, цото бѣхъ принуденъ да празнувамъ Вѣликденъ въ с. Бѣлево (Гебедже), като се утѣшавашъ съ това, че се случихъ въ едно отъ по-напредналитъ, въ всѣко отношение, села въ Варненската околия. Нъ колко поразенъ останахъ, когато отидохъ въ църква на първото възкресение и видѣхъ, че свѣщенника Иванъ Бошковъ, пиянъ въ пълната смисълъ на думата, не можаше да стои на крака и, когато църквата бѣше прѣпълнена съ народъ, святиия му, безъ да служи литургия, даде отпускъ на църквата и почнѣ да поврѣща (да бълва) въ олтаря и народа, погнусенъ отъ това нѣщо, равотиде си, когато имаше още два часа да се разсжмне.

Слушалъ съмъ, и много пътъ сж очитъ си съмъ виждалъ, много маскарлѣжи на този свѣщенникъ, както и всѣкидневното му опивание, та неможъ да си обяснѣ: не уже ли неговото началство не е можало да намѣри и испрати другъ свѣщенникъ въ това село?

Когато селото Бѣлево е близо до Варна и е станция на Р.Варненската желѣзница; когато има построена въ това село стѣкларна фабрика, по причина на която, почти всѣкой день, идватъ разни лица и посѣщаватъ църквата на това село — не би ли сторилъ една много голѣма добрина Н. В. Прѣосвѣщенство Варненскитъ Митрополитъ, ако прѣмѣсти този „орманъ попажъ“ въ нѣкое нему прилично село, а за Бѣлево да назначи или рѣкоположи други свѣщенникъ?

Понеже пакъ приближава Вѣликденъ, та си спомнихъ и Ви написахъ само горнето.

с. Дерекѣй. Мартъ 1895 г.

Единъ работникъ.

Отговорникъ: Петръ Булашевъ.